

4

Bereden-Houwitserafdeelingen
en
Een Zes-maandsche oefeningstijd,

DOOR

J. C. LOGGER,

Generaal-Majoor.

In 1920, toen door de tijdelijke wijziging van de Militiewet, de eerste oefeningstijd van de miliciens der Vesting-Artillerie tot 6 maanden was ingekrompen, ontstond bij de bereden Houwitserafdeelingen, behorende tot het 3de Regiment Vesting-Artillerie, een zeer moeilijke toestand. Men moest daarbij toch trachten, in den tijd van 6 maanden, te verkrijgen gevechtsvaardige batterijen. Het lijkt mij niet ondienstig om hetgeen in dit opzicht is gedaan aan de vergetelheid te ontrukken; wellicht, dat de opgedane ondervinding, zij het dan ook in andere opzichten, haar nut kan hebben.

Vooraf gaan, voor het verkrijgen van een goed overzicht, enkele mededeelingen betrekking hebbende op het ontstaan der Houwitserafdeelingen.

Geschiedenis der Houwitserafdeelingen. Vóór 1 Augustus 1914 vormde één der compagnieën van het 3de Regiment Vesting-Artillerie de z.g. Oefenings-houwitser-compagnie; zij had een afzonderlijke organisatie, afwijkende van die der andere compagnieën van het regiment en was bestemd voor het bedienen van de acht houwitsers van 12 c.M. L. 12, waarover toen hier te lande kon worden beschikt.

De bedoeling van de oprichting dier compagnie was in hoofdzaak geweest, om te beschikken over een lichaam, waarbij ondervinding kon worden opgedaan omtrent de meest gewenschte organisatie van houwitserbatterijen en nopens het gebruik daarvan onder verschillende omstandigheden, zoodat, met kennis van zaken, de daarop betrekking hebbende reglementen en voorschriften konden worden samengesteld.

Voorts moest de compagnie dienen om personeel, in het bijzonder officieren en onderofficieren, op te leiden in de bediening enz. van het geschut om, wanneer meer houwitsers ter beschikking zouden komen, spoedig nieuwe batterijen te kunnen samenstellen. De Oefenings-houwitser-compagnie moest school maken voor die nieuwe soort vuurmonden, want het lag destijds in het voornemen het verouderde vestinggeschut van 15 c.M. K. te vervangen door houwitsers van 12 c.M.

Bedoelde compagnie lag in garnizoen te Utrecht, welke plaats daarvoor gekozen was, omdat zich aldaar ook bevond een Treinafdeeling van een regiment Veldartillerie, waarvan de bespanningen voor de oefeningen der compagnie konden worden gebezigd. Voordat

dit echter kon geschieden — de Treinafdeeling had hare eigen diensten te verrichten — waren, bij wijze van proef, eenige malen burgerbespanningen met burgergeleiders gehoord, waarmede dan de houwitsers, slechts langs de wegen en in stap, vervoerd konden worden. Het gebruik, dat op deze wijze van de vuurmonden kon worden gemaakt, beantwoordde niet aan het doel, waarvoor het nieuwe materieel was geconstrueerd en aangeschaft; de beweegbaarheid kon toch door het gebruik maken van bespanningen, op overeenkomstige wijze als bij de Veldartillerie het geval was, hoog worden opgevoerd. Bovendien was het huren van de burgerbespanningen met geleiders zeer kóstbaar.

Aangezien de Veldartillerie bij mobilisatie niet over zooveel stukrijders beschikte, dat daarvan nog de houwitserbatterijen voorzien konden worden, was de Oefenings-houwitser-compagnie verplicht om zelf haar stukrijders af te richten. Dit moest eveneens geschieden met behulp van de paarden van de Treinafdeeling. Men kreeg nu, althans in den aanvang, een eenigszins gewrongen toestand. De commandant van de Treinafdeeling moest zijn paarden en tuigen afstaan voor de oefening van de kanonniërs der Vesting-Artillerie, doch bleef verantwoordelijk voor den toestand van de paarden; bovendien moest hij zijn eigen personeel oefenen en voorzien in de verschillende door de afdeeling te verrichten diensten; de commandant der houwitsers was verantwoordelijk voor de opleiding van zijn personeel, maar kon niet altijd over de paarden beschikken. Wanneer men verder in aanmerking neemt, dat het personeel der Vesting-Artillerie in een andere kazerne was gehuisvest dan waar de stallen en maneges gelegen waren, dan kan men zich voorstellen, dat, in verband met de gecombineerde verantwoordelijkheid zoeven vermeld, de grondslagen ontbraken voor een deugdelijke intensieve opleiding van het personeel.

Toch is men, door goede samenwerking tusschen de commandanten en door het treffen van doelmatige regelingen, een heel eind gekomen, want men heeft werkelijk met de opleiding van het personeel der Oefenings-houwitser-compagnie goede resultaten bereikt; de compagnie heeft aan de verschillende opdrachten, welke aan haar tijdens de manoeuvres, waaraan zij deelnam, werden opgedragen, in velerlei opzicht zeer goed voldaan. Hierbij moet echter wel in aanmerking worden genomen, dat over het geheel genomen, die opdrachten van betrekkelijk eenvoudigen aard waren; het tactisch gebruik van houwitsers-artillerie was toch destijds bij de hoogere commandanten niet altijd even goed bekend, zoodat de houwitsers dikwijls niet, dan wel in achterwaartsche stellingen op het einde van den strijd aan het gevecht deelnamen.

De eerste oefeningstijd van de miliciens der Vesting-Artillerie duurde in die jaren $8\frac{1}{2}$ maand. De zoeven bedoelde manoeuvres vielen gewoonlijk in September, zoodat de miliciens, die in Maart

te voren onder de wapenen waren gekomen dan \pm 6 maanden waren geoefend.

De opleiding der miliciens werd gesplitst, in dien zin, dat ongeveer de helft van een lichter werd opgeleid tot stukrijder en de andere helft tot bedieningsman. De rijkunstige opleiding van den stukrijder geschiedde zooveel mogelijk overeenkomstig hetgeen daaromtrent is voorgeschreven in de voorschriften der Bereden-Artillerie. Voor zoover er gelegenheid was, werden de tot stukrijder opgeleide miliciens nog geoefend in de bediening van den houwitser, alsmede in de behandeling van de karabijn als vuurwapen, terwijl de bedieningsmanschappen tevens onderricht ontvingen in het verzorgen van paarden en het onderhouden van tuigen, het op- en aftuigen en in het behulpzaam zijn bij het aan- en afspannen. De opleiding van het personeel was er op gericht, om in September met aangespannen batterijen te kunnen uitrusten.

Bij mobilisatie zouden twee batterijen met een munitietrein worden geformeerd, terwijl in het te kort aan stukrijders, voor zooveel mogelijk, door personeel uit de depots der Veldartillerie zou worden voorzien. Tevens zou dan nog eenig bereden kader overkomen, om over meer personeel, deskundig in de behandeling enz. van paarden, te kunnen beschikken; het beroepskader der Vesting-Artillerie achtte men in dit opzicht nog te weinig ervaring te hebben.

Onder deze omstandigheden, liet het zich aanzien, dat bij een mobilisatie niet over, in alle opzichten, goed geoefende houwitserbatterijen zou kunnen worden beschikt, maar men had gedaan, wat men met de gegeven middelen had kunnen doen. Het was trouwens een Oefenings-houwitser-compagnie, bestemd om gegevens te verzamelen voor een later te vormen organisatie.

Toen 1 Augustus 1914 de mobilisatie werd afgekondigd, werden, volgens het bestaande plan, de beide batterijen op oorlogsvoet gebracht, zonder dat zij feitelijk tot een afdeling werden vereenigd. De oudste van de beide kapiteins, welke volgens de vredesorganisatie bij de compagnie waren ingedeeld, was met het bevel belast. De batterijen waren niet in eenig legerverband opgenomen en alzoo rechtstreeks ter beschikking van den Opperbevelhebber. Al spoedig kregen zij bevel op te rukken naar het Zuiden van het land ter versterking van de artillerie-macht der aldaar gekantonneerde divisien. Zij werden toen tot een Afdeling gevormd, onder commando van een hoofdofficier, die, evenals zulks het geval was bij een Afdeling Veldartillerie, voorzien werd van een staf. Bovendien werd de munitietrein uitgebreid en verkreeg de z.g. Houwitserafdeling in algemeenen zin, de organisatie eener Afdeling Veldartillerie, met dat verschil, dat de batterijen vier, in plaats van drie stukken telden.

De nieuw gevormde houwitserafdeling kwam nu in voor haar

ongekend gunstige oefeningsvoorwaarden, welke van die der beredenartillerie weinig afweken. De tijd, welke de miliciens onder de wapenen bleven, was toch, althans in den aanvang der mobilisatie, betrekkelijk onbegrensd, in elk geval veel langer dan waarmede vóór de mobilisatie moest worden gewoerd. Ook de eischen, welke men langzamerhand aan de geoefendheid van het houwitserspersoneel ging stellen, werden hooger, de houwitsersafdeeling ontving meer en meer opdrachten, die van die der veldartillerie weinig verschilden. De berichten, die van het oorlogsterrein ons bereikten en waarbij gewag werd gemaakt van het gebruik van houwitsersartillerie wezen er op, dat het zaak was om de gevechtsvaardigheid van onze acht houwitsers zoo hoog mogelijk op te voeren, want de waarschijnlijkheid, dat men er, indien wij in den oorlog betrokken werden, groote behoefte aan zou hebben, werd meer en meer duidelijk. Dit was de oorzaak, dat alle krachten werden ingespannen om hetgeen aan geoefendheid te kort kwam — hetwelk zich hoofdzakelijk uitstreekte over de rijkunstige bedrevenheid van het personeel — in korten tijd in te halen. Dit is ook gelukt en weldra bestond er geen verschil meer tusschen de geoefendheid van de veld- en de houwitsersartillerie, ook al, omdat de houwitsersafdeeling, voor zooveel nodig, werd aangevuld met personeel der beredenartillerie. Splitsing in opleiding tusschen bereden en onbereden personeel kon vervallen, hetgeen met het oog op het kunnen geven van verlof tot een bepaald percent van de aanwezige mannen, ook zeer gewenscht was.

Intusschen kwam in den loop van 1917 geleidelijk het materieel beschikbaar voor nieuwe batterijen van houwitsers van 12 c.M. L. 14, waardoor de gelegenheid ontstond over te gaan tot de oprichting van een tweede houwitsersafdeeling. Deze werd onder den naam van II^{de} Houwitsersafdeeling te 's Gravenhage opgericht, terwijl de reeds bestaande en hierboven bedoelde afdeeling, den naam ontving van I^{ste} Houwitsersafdeeling.

Het personeel voor de nieuw opgerichte II^{de} Houwitsersafdeeling werd voor wat het bereden gedeelte betreft, verkregen in hoofdzaak door detachering van bereden-veldartilleristen, welke, tengevolge van den landstorm, welke ook bij de veldartillerie was ingedeeld, beschikbaar kwamen. Tevens werd personeel, waaronder eenig bereden beroepskader, van de I^{ste} H. A. bij de II^{de} H. A. overgeplaatst. Het onbereden personeel werd genomen van het nog onder de wapenen zijnde gedeelte van een compagnie van het 3de Regiment Vesting-Artillerie, welke tot nu toe met kanonnen van 15 c.M. K. bewapend was geweest. Aan dit laatste personeel werd geen rijkunstige opleiding gegeven.

Vermeld dient nog te worden, dat de II^{de} H. A. niet de oorlogsterkte aan paarden verkreeg. Aan haar werden ongeveer 60 paarden gegeven, afkomstig van den een of anderen trein, welke in auto-

tractie werd omgezet; een aantal, hetwelk in de vredesorganisatie voor een houwitserafdeeling was uitgetrokken.

Aangezien het bereden personeel, afkomstig van de veldartillerie, beschikbaar was voor het rijden van spannen en het onbereden personeel betrekkelijk spoedig in staat was om de houwitsers te bedienen, zouden de oefeningen met een aangespannen batterij, binnen korten tijd hebben kunnen aanvangen, ware het niet, dat het bereden kader voor een groot gedeelte moest worden verkregen door het kader van de compagnie van 15 c.M. K., bereden te maken, aangezien de veldartillerie slechts voor een zeer klein gedeelte in de behoefte aan kader kon voorzien. Het niet kunnen beschikken over ervaren bereden kader heeft, vooral in den aanvang, de ontwikkeling der II^{de} H. A. ernstig vertraagd.

Al spoedig kwamen bij deze afdeeling de recruten onder de wapenen, die oorspronkelijk bestemd waren geweest voor de compagnie van 15 c.M. K., waaruit de afdeeling voortgekomen was. Het vraagstuk van de africhting van miliciens der Vesting-Artillerie bij een bereden-houwitserafdeeling, moest ook nu bij de II^{de} H. A. worden opgelost, want de bereden-artillerie kon geen voldoende aantal stukrijders beschikbaar stellen, om een afdeeling van twee batterijen bij mobilisatie daarvan te voorzien. Aangezien de eerste oefeningstijd nog niet volledig tot 8 $\frac{1}{2}$ maand teruggebracht was, werden de bezwaren, welke vóór de mobilisatie bij de I^{ste} H. A. ondervonden waren, niet gevoeld, hoewel het gebrek aan goed bereden kader zich wel ernstig liet bemerken. Er werden over het algemeen goede resultaten verkregen, totdat op het einde van 1918 de lichteningen met spoed naar huis werden gezonden en in 1919 de normale eerste oefeningstijd van 8 $\frac{1}{2}$ maand voor de miliciens van de houwitserafdeelingen weder regel werd. Pogingen, aangewend om personeel der bereden-artillerie gedetacheerd te krijgen, liepen op niets uit, omdat ook daarbij geen voldoende aantal manschappen onder de wapenen bleef. Men stond dus voor dezelfde puzzle als welke, vóór Augustus 1914 bij de toenmalige Oefenings-houwitsercompagnie moest worden opgelost; de oplossing werd echter des te moeilijker, toen voor de lichting 1920 de eerste oefeningstijd bepaald werd op 6 maanden.

Na November 1918 ondervond de I^{ste} H. A. uitteraard dezelfde bezwaren als hierboven zijn geschetst voor de II^{de} H. A. Deze afdeeling werd intusschen van het Zuiden weder naar Utrecht teruggeplaatst, verloor haar oorlogssterkte aan paarden en behield evenals de II^{de} H. A. een aantal van 60 paarden.

Onderwijl had men h. t. l. de beschikking verkregen over een aantal houwitsers van 15 c.M. L. 17; een gedeelte hiervan werd bestemd voor een Zwarte houwitserafdeeling, welke in 1919 onder den naam van I^{ste} Zwarte houwitserafdeeling te Laren werd opgericht. Ook deze afdeeling verkreeg 60 paarden; het bereden personeel

werd gedeeltelijk genomen van een, tijdens de mobilisatie opgerichte en daarna weder ontbonden Compagnie Aanspanbaar Geschut; gedeeltelijk moest zij daarin voorzien door opleiding van eigen personeel, weder afkomstig van een compagnie van het 3de R. Vg. A., bewapend met kanonnen van 15 c.M. K.

De overige houwitsers van 15 c.M. waren bestemd voor een II^{de} Zwarte Houwitser-Afdeeling, waarvan men de oprichting tot later wilde uitstellen; zij hebben echter voor een gedeelte gediend voor de beproeving van muildieren als trekkracht voor houwitsers. Op het laatst van 1919 zijn er namelijk een 24-tal van die dieren aangeschaft, waarmede een batterij van 15 c.M. Hw. te Breda werd bespannen. Het behoeft geen nader betoog, dat zoowel bij de I^{ste} Z. H. A. als bij de muildierbatterij, dezelfde moeilijkheden betreffende een eerste-oefeningstijd van 6 maanden werden ondervonden als bij de andere reeds vermelde houwitserafdeelingen. Deze hadden in 1919, in tegenstelling met de zware houwitserafdeelingen, de toevoeging „lichte” in hare benaming er bij gekregen, zoodat men in 1920 onderscheiden kon de I L. H. A., te Utrecht, de II L. H. A. te 's Gravenhage, de I Z. H. A. te Laren en de Muildierbatterij te Breda.

De Zwitsersche opleidingsmethode. Hoewel in het Opleidingsvoorschrift voor de Vesting-Artillerie aanwijzingen waren opgenomen voor de wijze, waarop het personeel der Houwitserafdeelingen moest worden opgeleid, kwam het mij, als commandant van het 3de R. Vg. A., voor, dat het zaak was deze aangelegenheid nader onder de oogen te zien en in overleg met de betrokken commandanten te komen tot een regeling, volgens welke, in 6 maanden zoo gunstig mogelijke resultaten zouden kunnen worden verkregen. Het zoeven genoemde Opleidingsvoorschrift was toch gegrond op een eersten oefeningstijd van 8¹/₂ maand. Intusschen zou het vermoedelijk bezwaarlijk zijn, reeds van te voren een regeling in haar geheel vast te stellen; deze zou zich als van zelf, geleidelijk moeten ontwikkelen naar gelang van de telkens verkregen resultaten; alleen de grondslagen konden worden vastgelegd. Het verdiende geen aanbeveling zonder meer de Voorschriften der Bereden-Artillerie als basis te nemen en eenvoudig te decreteren, dat alles nu maar zoodanig vereenvoudigd en in korter tijd moest geschieden, zoodat wij in 6 maanden gereed kwamen, zelfs al paste men splitsing in opleiding van beredenen en onberedenen toe. Slechts door grondige wijziging van de methode van opleiding zelf, zouden misschien gunstige resultaten kunnen worden verkregen.

Uit den aard der zaak, zou de bestudeering van de wijze, waarop in Zwitserland de miliciens der veldartillerie werden opgeleid, eenige aanwijzing kunnen geven, aangezien de eerste oefeningstijd aldaar toch nog veel korter was dan de 6 maanden hier te lande. Wat

men daar in twee maanden klaar speelde, moest toch hier wel in zes kunnen geschieden! Daarvoor moest echter over uitvoerige gegevens dienaangaande worden beschikt. Ik vond deze in een Verslag, dat door den toenmaligen Kapitein der Veldartillerie O. L. G. F. ABERSON, naar aanleiding van een door dien officier gemaakte studiereis naar Zwitserland, in 1906 was uitgebracht, en welk Verslag als handschrift is opgenomen in de Bibliotheek van het D. v. O. Deze reis, welke was gemaakt, juist ter bestudeering der Zwitsersche Veldartillerie, heeft ruim een maand geduurd.

Uit het Verslag wordt het volgende aangeteekend:

„Ondergeteekende heeft den indruk gekregen, dat de geoeffendheid van den kanonnier, dank zij de groote zorg, die men „aan zijne opleiding besteedt, zeer goed is; dat de zooveel „mindere waarde, die men aan de opleiding van den stukrijder „hecht, tot teleurstellingen moet leiden en de beweegbaarheid „der Veldartillerie schaden.”

Dit laatste is een persoonlijke opvatting van den Verslaggever, welke slechts op overweging berust, want er volgt onmiddellijk op:

„Bij de betrekkelijk weinige oefeningen, die hij bijwoonde, is „dit wel nimmer door sprekende voorbeelden gebleken, maar „in een dergelijke kwestie mag ook de eigen ondervinding van „meerdere jaren zich bij de appreciatie doen gelden.

„Intusschen moet erkend worden, dat in vele Zwitsersche „terreinen de Veldartillerie tot de wegen beperkt is en zij slechts „zijwaarts van de wegen komt voor stellingname meestal in „stap; het manoeuvreeren zal er zeer eenvoudig zijn; de groote „moeielijkheid zit in het op- en afklauteren van steile hellingen; „wanneer de stukrijder maar niets doet, doet het Zwitsersche „paard dat van zelf!”

Hetgeen hier wordt medegedeeld, is met betrekking tot de manoeuvreervaardigheid der Zwitsersche Veldartillerie niet bijzonder gunstig, maar daarbij moet in acht worden genomen, dat het oordeel wordt uitgesproken in een tijd, toen aan het exerceeren in batterijverband op het effen exercitieterrein hier te lande nog veel waarde werd gehecht en het innemen van gedekte stellingen nog lang niet die voorname plaats in de vechtwijze der veldartillerie had ingenomen, zooals dit tegenwoordig het geval is. Voor de Nederlandsche houwitsers van 12 en 15 c.M. moet een beweegbaarheid, als in het Verslag van de Zwitsersche artillerie wordt gezegd, alleszins voldoende worden geacht; deze zullen toch ook in de meeste gevallen in stap of zelfs met handen in batterij moeten worden gebracht.

Wat er gezegd wordt van het Zwitsersche paard, geldt in het algemeen ook voor het Nederlandsche! Er worden door de stukrijders meer paarden in hunne bewegingen gehinderd dan geholpen, doordat onnoodig aan teugels wordt getrokken, met de karwats wordt geslagen of met de sporen wordt gewerkt.

Onder het hoofd „Paarden” treffen wij het volgende aan:

„Door de regie worden jaarlijks een 100-tal paarden gekocht, die na een vluchtige africhting, dat jaar dienst doen in verschillende scholen” En verder: „De paarden van de „Rekrutenschule” te Bière telden elk van af het oogenblik, dat de stukrijderschool begon, ongeveer 20 Bundespferde, 30 Regiepferde en 50 Lieferantenpferde

„Lieferantenpferde zijn willekeurige paarden door de leveranciers gebracht; er zijn vele oude Bundespferde bij; ook zag men er paarden van dragonders afkomstig.”

Ik heb hierop de aandacht gevestigd, om te laten zien, dat men in Zwitserland over het algemeen niet beschikt — althans voor de opleiding der recruten niet — over goed afgerichte paarden, een toestand, die veel overeenkwam met die van de Houwitserbatterijen, waarbij nog een groot aantal paarden voorkwamen, afkomstig van vorderingen, gedurende de mobilisatie gehouden, welke paarden dus niet of weinig afgericht waren. Hieruit moet worden afgeleid, dat de rijkunstige geoefendheid van de Zwitsersche stukrijders niet op bijster hoogen trap kan staan, want goed rijden — tenminste wat men h. t. l. onder goed rijden verstaat — kan alleen maar geleerd worden op een goed afgericht paard. Toch is de Zwitsersche Veldartillerie, zooals wij later zullen zien, in verschillende omstandigheden uitstekend bruikbaar, waaruit volgt, dat de opleiding van den stukrijder in Zwitserland op een andere wijze moet plaats vinden dan wij gewend zijn; onze methode is toch gebaseerd op het gebruik van afgerichte paarden en als deze dus — zooals bij de Houwitserafdeelingen het geval was — niet beschikbaar zijn, zal navolging van de Zwitsersche methode aanbeveling kunnen verdienen en, in algemeen zinnig gesproken, ook uitvoerbaar moeten zijn. Ten einde misverstand te vermijden moet aangeteekend worden, dat de miliciens in Zwitserland vóór hunne indiensttreding niet bedreven behoeven te zijn in het paardrijden.

Onder „Paardetuig” lezen wij:

„Blank metalen deelen komen haast niet voor; slechts stang en kinketting zijn blank; zelfs de beugels zijn zwart.” En verder: „Tuigenpoetsen neemt in Zwitserland een minder gewichtige plaats in, dan bij ons; toch kan men niet zeggen, dat de zorg voor het leder minder is.”

Het in goeden staat houden van de tuigen — waaronder mede het roestvrij houden van de blank metalen deelen moet gerekend worden — acht ik van zeer veel waarde, niet het minst als een hulpmiddel voor het ontwikkelen van een gezonde krijgstucht. De stukrijder moet beseffen, dat de gevechtsvaardigheid van de batterij ook afhangt van den staat, waarin zijn tuig zich bevindt; het breken daarvan op ongelegen oogenblikken kan de noodlottigste gevolgen hebben; hij moet daarom doordrongen worden — bij voor-

keur door zelfondervinding, te verkrijgen door het houden van veel oefeningen in oorlogsomstandigheden — van de noodzakelijkheid van een goed onderhoud van de tuigen, hetgeen bevorderd kan worden door dagelijks den noodigen tijd voor het onderhoud daarvan beschikbaar te stellen. Bij een korten oefeningstijd is die tijd beperkt, en het is daarom van het Zwitsersche Legerbestuur goed gezien om de daarvoor in aanmerking komende blanke deelen zwart te maken. Bij de Houwitserafdeelingen heb ik die deelen zooveel mogelijk zwart laten lakken, want ik stelde aan een goed onderhoud van de tuigen hooge eischen. Ik hechtte er meer waarde aan, dat de batterijen met goed onderhouden tuigen, desnoods een half uur later uitrukten, dan dat de oefening vroeger aanving met tuigen, die niet schoon waren. Wanneer dagelijks en systematisch de tuigen worden onderhouden, dan kost het inderdaad weinig moeite die zaak in orde te houden.

In het Verslag wordt verder het een en ander medegedeeld over een herhalingscursus, waaraan een 3-tal batterijen deelnamen. De cursus duurde 18 dagen. Elke batterij werd gecommandeerd door een kapitein en telde 5 luitenants. Men beschikte over ongeveer 74 paarden per batterij. Dagelijks werd uitgerukt met 4 stukken en 6 caissons per batterij met compleete bediening en eenige reserve-manschappen. Elke batterij beschikte voor de schietoefeningen over 500 G.K.T., 120 B.G. en 148 Oef.G. De oefeningen vingen vroegtijdig aan; de batterijen stonden dikwijls om 6 uur aangespannen in het park. Terwijl één batterij vuurde, exerceerden de beide anderen; de batterij, die gevurd had rukte niet in, maar ging exerceeren; men bleef tot den middag bezig. Dan werd er gebaad, gegeten, gerust; de kanonniers gingen de stukken schoonmaken, de stukrijders paarden en tuigen.

Des avonds tegen 7 uur was er batterij's gewijze gewapend appel, waarbij alle officieren tegenwoordig waren. Elke B.C. hield dit appel, wanneer paarden, tuigen en stukken schoon waren. Er werd inspectie gehouden over de tenue, orders werden voorgelezen en de dienst werd bekend gemaakt. Na afloop avondeten en rust.

Omtrent deze herhalingsoefeningen leest men nog in het Verslag:

„Men zag stelling nemen in galop, in draf, gedekt en ongedekt en ook het met handen in stelling brengen der stukken.

„De galop was weinig vlot; gegalopeerd wordt er niet veel.

„Bij dit in stelling komen, evenmin als bij het schieten en bij

„het verdere manoeuvreeren, komt men geen oogenblik op de

„gedachte, dat men staat tegenover burgers, die slechts voor

„zeer korten tijd militair zijn. Wel merkt men, waar eenig be-

„leid gevorderd wordt om eene stelling te doen innemen door

„een afdeeling of batterij, dat men hierin niet veel routine heeft

„en dat eenige meerdere routine zeer nuttig zou zijn.” En voorts :

„Met de batterijen werd zeer moeielijk terrein opgezocht; een „zware, slechte, steile weg, smal, met veel bochten; onderge- „teekende stelde zich bij het moeielijkste punt op en zag de „30 voertuigen kalm langs zich heen trekken; bij de eene batterij „ging het wat rustiger dan bij de andere; één stuk bleef steken, „maar kwam dadelijk vooruit, toen men het onwillige voorspan „had afgespannen; de kanonniërs hielden met touwen tegen. „Met de batterijen werden kleine marschen gemaakt; de tempo's „waren zeer rustig; was de weg bij uitzondering gunstig, zonder „veel hellingen, dan werd lang achtereen gedraafd.”

Ik vond de hier geschetste marschvaardigheid althans voor houwitserbatterijen zeer voldoende; wanneer het ons zou gelukken om de Nederlandsche houwitserafdeelingen in 6 maanden dezelfde ge- oefendheid te geven als hierboven van de Zwitsersche wordt be- schreven, dan zou dit een goed resultaat zijn.

Het kwam mij voor, dat een dergelijke geoeffendheid in het bijzonder kan worden verkregen, door, zoo spoedig als de geoeffendheid het eenigszins toelaat, het vlakke oefeningsterrein te verlaten om door het marcheeren en oefenen langs en op wegen en door het terrein de noodige handigheid te verkrijgen. Ook het telkens in stelling komen onder verschillende omstandigheden diende spoedig en veel- vuldig te worden beoefend. Aan het eigenlijke *exercceeren*, wanneer men daaronder verstaat, het met een batterij manoeuvre- ren op een effen exercitieveld, kon minder aandacht worden besteed; op het oefenen in het terrein moest meer de klemtoon worden gelegd.

Nu heeft het zooveen uit het Verslag aangehaalde betrekking op herhalingsoefeningen en dus moet het eenigszins verwondering wek- ken, dat ik daarvoor, in verband met de eerste opleiding van recru- ten, de aandacht vraag. Onze militiewet kent echter niet de vele en systematisch herhaalde herhalingsoefeningen, zooals men die in Zwitserland heeft. Daarom behoorden die oefeningen, zooals zij be- schreven worden, thuis in onzen 6-maandsche eersten oefeningstijd en daarom haalde ik ze hier aan. Doch ook nog om een andere reden. Ik hecht aan deze — ik zal ze maar noemen — *oorlogsoefe- ningen*, welke met een op oorlogssterkte gebrachte gevechtsbat- terij systematisch worden gehouden en waarin ieder de plaats inneemt, die hij in oorlogstijd ook moet innemen — en dit is hoofd- zaak — zeer veel waarde, en omdat nu, onze oefeningsvoorwaar- den met betrekking tot het voor oefeningen beschikbare aantal aan personeel, lang zoo gunstig niet zijn als in Zwitserland, meende ik bij het samen te stellen oefeningstableau er rekening mede te moeten houden, dat deze oefeningen zoo spoedig mogelijk konden aanvan- gen en regelmatig, — al was het in het begin, slechts eenmaal per week — konden worden voortgezet. Ik vond het onnoodig met dergelijke oefeningen te wachten tot de detailoefening *g e h e e l* was afgelopen; gewoonlijk schiet er dan voor die zoo bijzonder nuttige

oorlogsoefeningen geen tijd over. In de hier te lande bestaande oefeningsmethoden ontvangen de recruten in de eerste maanden allen dezelfde opleiding, dikwijls tot vervelens toe voor hen, die meer ontwikkeld of handiger zijn dan de rest; daarna beginnen de speciale opleidingen, om wanneer deze een tijd geduurd hebben, over te gaan tot de oefeningen in batterijverband. Tegen een dergelijke logisch opgebouwde opleidingsmethode bestaat echter het bezwaar, dat zij veel tijd vereischt en . . . vooral van de ontwikkelden en handigsten, juist omdat het tempo zich moet regelen naar de dommen, de ambitie en de belangstelling, welke in het begin van den eersten oefeningstijd over het algemeen bij alle recruten aanwezig zijn, spoedig dooft. Die methode vereischt een langen oefeningstijd en als die niet beschikbaar is, is zij niet toe te passen. Daarom zou noodgedrongen overgegaan moeten worden om, zoo spoedig mogelijk na de inlijving, de recruten voor de opleiding van verschillende in de batterij voorkomende functies, te splitsen, waarvoor deze in groepen zouden moeten worden verdeeld, zonder dat de algemeene opleiding daardoor behoeft te worden verwaarloosd. Deze algemeene opleiding tot soldaat zou op deze wijze alleen over iets langeren tijd moeten worden voortgezet dan anders het geval is. Op deze manier handelende zou het mogelijk zijn in betrekkelijk korten tijd over personeel te beschikken, dat voor een bepaalde functie in de batterij eenige bedrevenheid bezat. Door nu, wanneer de mogelijkheid daar is, dat met aangespannen stukken — al is het nog maar in stap — naar buiten kan worden gegaan, met complete bedieningen uit te rukken, konden alle oorlogshandelingen worden verricht; te beginnen met de eenvoudigste en gemakkelijkste om te eindigen met de meest ingewikkelde en werd het personeel al doende meer en meer die handigheid bijgebracht, waarop het per slot van rekening aankomt en waardoor de batterij, als gevechtsinstrument één geheel wordt in de hand van den B.C. Niet alleen, dat er op deze wijze zeer veel gelegenheid ontstaat de detailoefeningen practisch tot haar recht te doen komen, maar aangezien de oefenings-omstandigheden, zooals deze zich h. t. l. voordoen niet veroorloven, dat deze oorlogsoefeningen gedurende vele dagen achtereen plaats vinden, bestaat er op de overige dagen nog ruimschoots gelegenheid zoowel die detailopleiding, als de algemeene opleiding verder voort te zetten, te bevestigen en aan te vullen, ook voor die functie, waarvoor de recruit niet in het bijzonder is opgeleid geworden.

Hoofdzaak is, dat spoedig de gelegenheid geschapen wordt, om met oorlogsterke batterijen uit te rukken, zoodat al het personeel niet alleen kan zien wat eraan de geoefendheid ontbreekt, maar ook bemerkt, op welke wijze door samenwerking van allen, die geoefendheid met reuzenschreden vooruit kan gaan.

Omtrent kantonnementen wordt in het Verslag het volgende medegedeeld:

„In de kantonnementen ging alles zeer ordelijk en rustig toe, „allen waren druk aan het werk, aan het poetsen van paarden, „tuigen en kleeding, aan het inrichten van schuren voor plaat- „sing van paarden en tuigen en voor ligging van het personeel

„Er wordt doorgewerkt tot alles gereed is; dat is gewoonlijk „tegen 7 uur; dan wordt het avondeten gebruikt en treedt de „rust in

„De parken en de kantonnementen zagen er zeer ordelijk „uit; de stukken waren keurig schoon.

„Wat deze laatste betreft, heeft men in Zwitserland een zeer „goede en navolgenswaardige gewoonte. Parkknechten kent men „daar niet; na elke oefening maakt de bediening van elk stuk „dit schoon; veelal onmiddellijk, soms na een rust; affuit, kanon, „sluitstuk, alle gereedschappen, voorwagen, caisson, alles krijgt „een beurt. Zonder drukte of praten, doet ieder zijn blouse uit „en gaat ordelijk aan het werk. Officieren en kader zien alles „na en de bediening gaat niet weg voor het geheel onberispe- „lijk gereed is

„Het personeel leert er het materieel nog beter door kennen, „het weegt op tegen veel theorieën.

„Het gevoel, dat de kanonnier niet alleen dient om het mate- „rieel te gebruiken, maar ook om het te onderhouden, wordt „er door ontwikkeld. Alleen daar, waar men over voldoende per- „soneel beschikt, is uit den aard der zaak zulks mogelijk.”

Hier is eenvoudig een ideaaltoestand beschreven; een toestand zooals niet dikwijls wordt gezien en bijgewoond. Ik zoek deze toewijding van het personeel en de zorg voor het onderhoud van alles, naast de deugdelijke opleiding, aan het stelselmatig oefenen met op oorlogssterke gevechtsbatterijen, waarbij ieder een bepaalde plaats inneemt en verantwoordelijk moet worden gesteld voor het goede onderhoud van het een of ander. Zooals elk stukrijder altijd zijn eigen span verzorgt en berijdt, moet elke bediening altijd dezelfde vuurmond — haar vuurmond, — onderhouden en bedienen. Er moet daarvoor echter voldoende personeel voorhanden zijn, zoodanig dat elk, zonder onderbreking, zijn taak kan verrichten en niet voor allerlei nevendiensten aan zijn werk wordt onttrokken. Daarvoor moeten een aantal manschappen beschikbaar zijn, die wel voor bepaalde functiën opgeleid, doch altijd als reservemannen aan de oefening deelnemen en als zoodanig ook worden geoefend; deze zijn altijd beschikbaar voor de nevendiensten. Uit dit oogpunt beschouwd, zijn kleine oefeningseenheden uit den boeze; dan zijn er nooit genoeg manschappen beschikbaar en als dit al eens het geval is, dan moeten zij thuis komende onmiddellijk andere diensten gaan verrichten, dan welke zij eigenlijk hadden moeten doen (verzorging

tuigen, materieel, enz.). De Houwiterafdeelingen verkeerden in dit opzicht niet in gunstige omstandigheden, als gevolg van de geringe sterkte der telkens ingedeelde ploegen recruten. Door detachering van miliciens van andere, niet bereiden onderdeelen van het regiment heb ik getracht aan dit euvel zooveel mogelijk tegemoet te komen, doch het is mij niet gelukt om te verkrijgen, wat ik mij had gedacht: het veelvuldig kunnen houden van oefeningen met oorlogsbatterijen, waarin hetzelfde personeel zooveel mogelijk altijd dezelfde plaats innam.

Uit de beschrijving van een bijgewoonden recrutencursus wordt het volgende aangeteekend:

„Met de kanonnierschool begint men dadelijk; reeds na „3 weken werd met een zeer elementair vuur begonnen, waarbij „elk schot besproken wordt en met scherp schietende aan de „kanonniers den invloed van elevatie, correctie en tempeering „wordt getoond. Van af 24 Augustus werd geregeld, bijna „dagelijks geschoten.”

De conclusie hieruit te trekken is dus: niet praten, maar doen!; geen theorie, maar door werkelijk te schieten, laten zien wat het schot is en hoe het moet worden afgegeven, c. q. moet worden gecorrigeerd. Het schieten is, althans wat betreft de bediening van het kanon en de batterij, uiterst eenvoudig, maar door er altijd over te praten, hoe het eigenlijk moet gebeuren en altijd schijnbewegingen te laten uitvoeren, wordt het per slot van rekening moeielijk, omdat iedereen zich een voorstelling moet maken van hetgeen er eigenlijk in werkelijkheid moet gebeuren. Eenmaal schieten met scherp vervangt wel twintig droge exercitiën, met als — naar het schijnt onvermijdelijk daarbij behoorende — theorieën. Ik heb helaas, door de omstandigheden, slechts weinig schietoefeningen elders dan in de Legerplaats bij Oldebroek, kunnen laten houden, maar daar waar het mogelijk was, — zooals te Utrecht en te 's Gravenhage — bevorderden deze oefeningen de geoefendheid in het bijzonder. Zeker, er kwamen, vooral in den aanvang, fouten voor in het stellen van den opzet en het geven van de richting, maar de richter zag onmiddellijk de uitwerking van zijn fout, voelde daardoor de groote verantwoordelijkheid, die op hem drukt, hetgeen van veel grooter opvoedende kracht is, dan alle getheoriseer. Hetgeen mij in het bijzonder trof, waren de groote toewijding en de belangstelling, welke alle recruten zonder onderscheid bij deze schietoefeningen betoonden en de kalmte en de rust, welke in de batterij heerschten en de zekerheid, waarmede de verschillende bewegingen bij de vuurmonden werden uitgevoerd. In dit opzicht, zou een lichter, die langer onder de wapenen was geweest, geen beter figuur hebben kunnen maken. Bij een korten oefeningstijd voor

miliciens der artillerie, behoort de gelegenheid te bestaan, in de nabijheid van het garnizoen te kunnen oefenen in het schieten met scherp.

Omtrent het rijkunstig onderricht aan de stukrijders op die recruten-school, lezen wij :

„De stukrijders reden enkele dagen zonder beugels; na 10 of 12 lessen gingen zij naar buiten, de eerste malen zonder sporen. In het geheel kregen zij 23 à 24 lessen, waarbij in de laatste lessen moeielijk terrein werd opgezocht en eenvoudige hindernissen in een springbaan werden gesprongen.

„23 Augustus 1) begon de stukrijderschool; hieraan werden besteed 23, 24, 25, 27, 28 en 29 Augustus.

„25 Augustus vuurde één der batterijen 's morgens; het exercitieterrein kon toen niet gebruikt worden voor de stukrijderschool; er werd daarom geoefend op den langen weg; de voertuigen der vurende batterij oefenden toen onder de „Hülfsinstruktoren“.

„Elke batterij bracht bij de stukrijderschool ongeveer 15 voertuigen uit, met 6 paarden bespannen.

„De eerste dagen hield de B.C. alle vereenigd onder zijn commando en werd meest in stukken-colonne gestapt en gedraafd.

„Dit droeg er veel toe bij om de paarden rustig te maken en de stukrijders vertrouwen te geven.

„Volgende dagen gaven de jonge luitenants instructie en kregen zij elk een sectie. Frontmarschen, verschillende wendingen en bewegingen met de voorwagens waren toen de hoofdzaak. Het groote, vlakke, harde terrein is voor die oefeningen zeer geschikt. Galop zag men er niet beoefenen.

„Veel geïnstrueerd wordt er niet; de jonge officieren leiden meer de bewegingen en vergisten zich nog al eens; de stukrijder leert zich zelf door oefening; voorlichting heeft hij hierbij weinig.

„28 en 29 Augustus zag men al bepakking medenemen.

„30 Augustus hielden twee batterijen een oefening in het kantonneeren.

„31 Augustus deed de derde dit ook

„1 September werd nog een oefening gehouden in het rijden door moeielijk terrein.

„3 en 4 September zou geëxerceerd worden in de Batterijschool.

„5 September ging de geheele afdeeling op marsch.”

Toen ik deze passage las, kon ik het eerst niet goed begrijpen, hoe of het mogelijk was binnen zulk een korten tijd met aangespannen batterijen te kunnen uitrusten. Enkele dagen zonder beugels; na 10 of 12 lessen naar buiten; na één maand stukrijder-

1) 25 Juli was de cursus begonnen.

school; na zes weken met de geheele afdeeling op marsch! En toch dit is de zakelijke inhoud van hetgeen hierboven wordt medegedeeld. Vergelijken wij dit met hetgeen is vermeld in de reglementen der B.A. hier te lande. In punt 169 van het „Rijkunstig onderricht B.A.” staat, dat moet worden gerekend voor de zitoefeningen alleen, reeds 2 à 2½ maand; voor de besturingsoefeningen verder 3 à 3½ maand of te zamen 5 à 6 maanden. In de tabel op bladz. 78 en 79 van het „Opleidingsvoorschrift B.A.” staat vermeld, dat in het 1ste tijdperk van 4 maanden, het onderricht in de besturing moet zijn aangevangen; dat in het 2de tijdperk, d. w. z. in de 4de tot en met de 6de maand, het onderricht in het berijden van het enkele paard moet zijn afgelopen, enz.

Het Zwitsersche en het Nederlandsche systeem van de opleiding van stukrijders verschillen blijkbaar zooveel van elkander, dat een vergelijking eigenlijk geen reden van bestaan heeft. Het tweede is gemaakt voor een langen eersten oefeningstijd en heeft in dit opzicht zijn verdiensten, maar is onbruikbaar bij een oefeningstijd van 6 maanden. De eenige eisch, die in zoo'n korten tijd, aan de geoefendheid van den stukrijder kan worden gesteld, is dat hij onder alle omstandigheden het stuk ter plaatse of althans zoo dicht mogelijk daarbij, kan brengen, van waar moet worden gevraagd. Hij moet daarvoor onverschrokken te paard zitten, alzoo een vasten zit hebben en handig met zijn span kunnen omgaan. Het eerste kan worden verkregen, door in den aanvang veel oefeningen te houden, dienstig om los en onbevangen te paard te zitten; het tweede door, als hij eenmaal eenigszins met een span kan omgaan, veelvuldig en telkens oefeningen te houden in het in batterij brengen van den vuurmond op allerlei terreinen. Dit laatste moet hoofdzakelijk zijn en veel meer worden beoefend dan het z.g. exerceeren op het vlakke oefeningsterrein.

Verder leest men:

„Theorieën worden in deze school weinig gehouden; er wordt zooveel mogelijk practisch geoefend.

„Na een verblijf van vier weken, viel er op het optuigen der stukrijders weinig te zeggen, al ging het nog niet heel vlug en soms niet erg handig.

„Het exerceeren der kanonniers ging toen reeds zeer goed.”

Alzoo weinig theorie en veel praktijk! Niet praten over de namen van de onderdeelen van het tuig, maar van den eersten dag van de opleiding af, de recruit leeren een hoofdstel aan te doen enz. De namen van die tuigdeelen waarop het aankomt, leert hij toch langzamerhand van zelf en als hij het niet weet, is het nog niet zoo erg. Ook het bedienen van den vuurmond is in algemeenen zin niet moeielijk te leeren; alleen het stellen van den opzet brengt eenige moeielijkheden mede, maar voor den richter bepaalt zich eigen-

lijk het gebruik van den opzet tot het stellen daarvan op de gecommandeerde getallen, het letten op het inspelen der luchtbellens en het voor de zijdelingsche richting, richten op een baak e. d. We maken het bedienen moeilijk door er veel over te praten, veel theorie er over te houden, terwijl, zooals reeds gezegd, een enkel vuur met scherp meer nut heeft, dan veel theorie. Ook is het onnoodig al die namen van de onderdeelen van een vuurmond te weten — door den vuurmond telkens na afloop van de oefening schoon te maken, d. w. z. nauwkeurig schoon te maken, worden die benamingen — evenals bij de tuigen — van zelf geleerd, doordat de instructeur de voorwerpen toch telkens bij hun naam noemen moet, wil hij er iets van zeggen. De kanonnier moet met zijn vuurmond goed kunnen omgaan, meer is eigenlijk niet noodig.

Thans nog enkele aanhalingen uit het bij het rapport overgelegde „Unterrichtsprogramm für die Rekrutenschule der Feldartillerie des Jahres 1906.”

Het onderricht wordt in drie, niet scherp van elkander af te scheiden tijdperken verdeeld:

Eerste tijdperk: Afzonderlijke opleiding van den recruit — bediening van het geschut, ook in batterijverband. Africhting van den stukrijder tot en met het rijden met 6-spannige voertuigen.

Duur van het eerste tijdperk: 5 weken.

Tweede tijdperk: Oefeningen met de aangespannen batterij als voorbereiding voor het gebruik in het gevecht.

Duur van het tweede tijdperk: 1½ week.

Derde tijdperk: Oefeningen, zooals deze in den oorlog kunnen voorkomen.

Duur van het derde tijdperk: 1½ week.

De drie tijdperken te zamen 8 weken.

Als omschrijving van hetgeen in die tijdperken moet worden verkregen, wordt in het kort het volgende gezegd:

Eerste tijdperk. Na het einde van het 1ste tijdperk moet de kanonnier alle functiën bij de bediening van den vuurmond kunnen vervullen en enkele vuren met scherp hebben medegemaakt. Hij moet het materieel en de munitie kennen en deze kunnen onderhouden. De stukrijder moet een vasten zit verkregen hebben; moet de spannen zonder fouten kunnen op- en aftuigen en aan- en afspannen, alsmede vertrouwd zijn met de verzorging van paarden. Het zesspannig voertuig moet door de drie stukrijders goed kunnen worden gereden en gewend.

Tweede tijdperk. Dagelijks moet de batterij door de stukrijders naar de oefenplaats worden gereden, waaraan oefeningen in het marcheeren worden verbonden. Terwijl de kanonnières geoefend worden in de geschutbediening enz., worden de stukrijders met daartoe beschikbare voertuigen geoefend. In dit tijd-

perk worden ook kleine marschen gemaakt en dagbivaks betrokken.

Derde tijdperk. Hoofdzaak is om de samenwerking van alle, tot de batterij behorende, elementen zoo hoog mogelijk op te voeren om: „das Einfache für die Batterie kriegsmässig Notwendige zu völliger Sicherheit zu bringen.”

Als algemeene opmerking wordt er nog aan toegevoegd, dat de individueele opleiding van den recruit nimmer is geëindigd en tot in de latere tijdperken moet worden voortgezet.

Uit het Oefeningstableau teekenen wij nog aan:

Geschutexercitie. Nimmer met een ongereinigden vuurmond exerceeren; nooit na een oefening den vuurmond ongereinigd laten staan.

Onderhoud en kennis van geschut. Van af den eersten dag worden de kanonniërs bij het schoonmaken van het geschut geleidelijk bekend gemaakt met de behandeling en de benaming van de onderdeelen.

Rijden. Hoofdzaak is het rijden van een span, waartoe het berijden van het enkele paard als voorbereiding dient. Hierdoor moet een vasten, onafhankelijken zit worden verkregen, waartoe gymnastische oefeningen bevorderlijk zijn. Teugelhulpen moeten tot den eenvoudigsten vorm worden teruggebracht. Wendingen moeten met behulp van zit- en gewichtshulpen worden uitgevoerd. Alle rij-oefeningen, verklaringen van hulpen, wendingen enz., die bij het berijden van een opgetuigd trekpaard en het tegelijkertijd geleiden van een van-de-handsch paard onmogelijk kunnen worden uitgevoerd en niet bijdragen voor verbetering van den zit, zijn van geen nut en schadelijk omdat er tijdverlies mede gepaard gaat. De paarden moeten in de manege in galop gezet worden, voor het verkrijgen van een onafhankelijken zit. Verklaring van de galophulpen heeft niet te geschieden, omdat bij het rijden met bespanningen, de galop eenvoudig wordt verkregen door de paarden tot snelleren gang aan te sporen.

Het rijonderricht moet dagelijks plaats vinden, in den beginne gedurende 1 à 1 $\frac{1}{4}$ uur, later 1 $\frac{1}{2}$ uur.

In de 2de week moeten de lessen tot 2 uur worden uitgestrekt, waarvan tusschenbeide 1 uur naar buiten wordt gereden.

Op- en aftuigen; kennis van het tuig; bepakken. Hiermede moet reeds spoedig worden begonnen, opdat geleidelijk alle tuigdeelen met de eenvoudigste en noodzakelijkste verklaringen aan den recruit bekend worden.

En hiermede beëindig ik het uittreksel uit het zoo belangrijke

rapport over het Zwitsersche africhtingssysteem, waarvan ik die punten naar voren heb gebracht, welke kijk geven op de in Zwitserland verkregen resultaten en op de gevolgde methode. Aangezien den Zwitser in 1906 slechts twee maanden ten dienste stonden, waarin goede resultaten werden verkregen, mocht à priori worden aangenomen, dat hier in Nederland in 6 maanden ongeveer gelijke resultaten zouden kunnen worden bereikt. Die 4 maanden meer zouden dan als compensatie moeten dienen voor de minder gunstige oefeningsomstandigheden hier te lande.

Ontworpen-regeling van de opleiding der recruten bij de Houwitserafdeelingen. Aan de hand van hetgeen omtrent de opleiding in het bovenaangehaalde Zwitsersche Verslag stond vermeld, had ik een regeling ontworpen, welke eenigszins verkort hieronder volgt en welke ik, bij wijze van proef, aan de Afdeelingen verstrekke. De commandanten, dienden deze regeling als leidraad te gebruiken, doch konden daarin wijzigingen brengen naar gelang de omstandigheden en de achtereenvolgens te verkrijgen resultaten. Het lag in mijn voornemen na afloop van de 6 maanden rapporten te vragen omtrent de opgedane ervaring om na te gaan in hoeverre wijzigingen noodig of wenschelijk waren. Aangezien ik 1 Augustus 1920 in een anderen werkkring ben geplaatst, is aan dit plan door mij geen uitvoering gegeven kunnen worden.

A. INDEELING VAN DEN EERSTEN OEFENINGSTIJD.

Drie tijdperken, welke geleidelijk in elkander overgaan.

Eerste tijdperk. Opleiding van onberedenen tot kanonnier, telefonist en seiner; van beredenen tot stukrijder, ordonnans en trompetter.

Duur: 4 maanden.

Tweede tijdperk. Oefeningen in batterijverband voor het verkrijgen van de noodige samenwerking van het tot de verschillende functies opgeleid personeel.

Duur: 1 maand.

Derde tijdperk. Oefeningen onder oorlogsomstandigheden.

Duur: 1 maand.

B. TE HOUDEN OEFENINGEN.

Eerste tijdperk. 1. Verplichtingen van den soldaat wat betreft de krijgstucht, den groet, de verhouding tot meerderen, den inwendigen dienst, het onderhoud van kleeding en uitrusting en de organisatie eener houwitserbatterij;

2. Oefeningen zonder geschut en lichaamsoefeningen;

3. Gebruik van de karabijn als schiet- en als stootwapen. Elke recruit moet minstens 50 scherpe patronen No. 1 op 50 M. afstand verschoten hebben. Onderhoud van de karabijn;

4. Werpen met handgranaten ;
5. Wachtdienst ;
6. Bedienen van het geschut door de kanonniërs ;
7. Telefoneeren, seinen en gebruik van den waarnemingswagen door de telefonisten ;
8. Onderhoud van het materieel en van munitie door onberedenen ;
9. Verzorgen van paarden ; behulpzaam kunnen zijn bij het open aftuigen, het oppakken, aan- en afspannen: Onderhoud van het tuig. Een en ander voor onberedenen ;
10. Rijlessen en rijden met 6-spannige voertuigen en het rijden van den bok voor beredenen ;
11. Verzorgen van paarden ; op- en aftuigen, oppakken, aan- en afspannen. Onderhoud van tuigen ; alles voor beredenen ;
12. Blaas oefeningen voor trompetters.

Tweede tijdperk. Uitrukken met een zooveel mogelijk op oorlogsterkte gebrachte gevechtsbatterij in veldtenuë, waarbij iedere recruit de functie vervult, waarvoor hij is opgeleid. Marcheeroefeningen ; het innemen van batterijstellingen — ook met handen — en van verzamel- en afwachtingsopstellingen ; het rijden met voorwagens als de vuurmonden in batterij staan ; het aanbrengen van noodherstellingen, enz.

Na terugkeer in het kwartier. Zorgvuldige reiniging van paarden, tuigen en materieel, door het personeel, dat aan de oefening heeft deelgenomen.

Derde tijdperk. Als in het tweede tijdperk, maar voorts marcheeroefeningen van enkele dagen ; bivakkeeroefeningen ; schiet-oefeningen met geschut ; oefeningen met andere wapens ; opwerpen van dekkingen ; pionieroefeningen ; spoorwagoefeningen, enz.

C. AANWIJZINGEN VOOR DE OPLEIDING.

Algemeen.

1. De helft van het aantal recruten per houwiterafdeeling, wordt opgeleid tot beredene, de helft tot onberedene. De splitsing spoedig doen plaats vinden afgaande op beroep en lichamelijke ontwikkeling ; zooveel mogelijk rekening houden met wenschen. Ruling kan plaats hebben binnen 14 dagen.

Voor elk der klassen beredenen en onberedenen een onderofficier en korporaal aanwijzen als vaste instructeur.

2. Besprekingen krijgstuicht zoo mogelijk doen houden door commandant oefeningseenheid zelf, waarbij ook officieren en verder kader, wanneer besproken wordt wijze van dienen, het houden der oefeningen enz., een en ander ter verhooging van de samenwerking tusschen allen.

3. Zoo weinig mogelijk theorie houden — en dan nog aanschouwelijk. Theorie rangen en onderscheidingsteekenen altijd aan de hand van de daarvoor verstrekte platen en met behulp van het zakboekje.

4. Schietoefeningen met de karabijn zoo spoedig mogelijk doen aanvangen. Bij begrip van richting en wijze van afvuren, de schietoefeningen dadelijk met scherp beginnen. In den aanvang minder letten op voorgeschreven houding, meer op raakschieten.

5. Geen theorieën houden over onderdeelen van de karabijn. Hoofdzaak is het vlug en vaardig uit- en in elkander zetten van het wapen, voor zoover het onderhoud dit vereischt en het onderhoud zelf. De namen der onderdeelen komen daarbij van zelf ter sprake.

6. Niet meer tijd besteden aan oefeningen zonder geschut als noodig is voor het ordelijk verplaatsen van een troep te voet.

7. Lichaamsoefeningen elken dag houden. Sport kan des noods achterwege blijven.

8. Oefeningen in wachtdienst praktisch en spoedig doen aanvangen.

9. Bij het salueeren, ook beoefenen het overreiken van rapporten en het overbrengen van mondelinge orders.

O n b e r e d e n e n .

1. Er worden drie klassen van ongeveer gelijke sterkte gevormd.

Klasse A. voor aanstaand kader en richter,

„ B. „ telefonist, seiner en ordonnans,

„ C. „ bedieningsman.

Verdeeling spoedig na inlijving en te gronden op geestelijke ontwikkeling, beroep, beschaving, enz. en geuite wenschen. Ruiling binnen 14 dagen. Administratietroepen bij klasse C.

2. Klasse A. op te leiden voor: stukscommandant, richter, geleider onbereden troep, e. d.

Klasse B. op te leiden voor: telefonist, seiner en ordonnans, daarbij inachtnemende, dat de gevechtsvaardigheid eener batterij in hooge mate afhankelijk is van een goede geoeffendheid van het telefoonpersoneel.

3. Altijd oefenen met schoongemaakt materieel; zoo noodig vóór den aanvang der oefening schoonmaken. Na de oefening het materiaal in alle opzichten reinigen. Dit onderhoud benutten voor het aanleeren van de hoogst noodige benamingen.

4. Gelet op de eenvoudige wijze, waarop de bediening van een vuurmond eigenlijk geschiedt, behoeven weinig oefeningen te worden gehouden in het bedienen der houwitsers; anders geeft dit aanleiding tot verveling. Trachten om b.v. na 2 maanden eenige scherpe schoten af te geven.

5. Oefeningen in het seinen door de seiner's dagelijks houden, ten einde het seinen te onderhouden.

6. Zoo mogelijk aan elken rekrut een paard met tuig ter verzorging en onderhoud geven; in het bijzonder die van klasse A.

B e r e d e n e n .

1. Het verzorgen van paarden, tuigen alsmede de rijlessen nemen

van af den dag na opkomst een aanvang en worden stelselmatig elken dag voortgezet.

Reeds den eersten dag worden enkelen zoo mogelijk reeds ingedeeld als hulpstalwacht om den dienst van stalwacht praktisch te leeren.

Aan elken recruit wordt een paard met tuig voor vast aangewezen.

De oefeningen en het rijden te paard en met voertuigen geschiedt volgens de beginselen van het O. V. B. A., maar nadruk moet gelegd worden op de spoedige africhting tot stukrijder, minder tot ruiter. Geen hulpen te onderwijzen, die op een opgetuigd trekpaard niet gegeven kunnen worden, waarbij tevens gerekend moet worden op het tegelijkertijd geleiden van een vande-handsch paard.

Doel moet zijn: het vormen van stukrijders, welke de vuurmonden kunnen brengen ter plaatse waar zij in batterij moeten komen te staan of althans zoo dicht mogelijk bij die plaats. Aanhoudende oefeningen in de stukrijderschool langs verschillende soorten van wegen, moeten spoedig aanvangen. Hierbij te gebruiken eerst caissons, later vuurmonden, teneinde de stukrijders te wennen aan het wenden met lange voertuigen.

2. Geen afzonderlijke theorieën over benamingen tuigen; deze komen bij het onderhoud van zelf ter sprake. Bij het onderhoud ook doen nagaan het goed passen van tuig en het pasmaken.

3. Bij het verzorgen van paarden tevens behandelen het doel, de wijze en het nut van een goede paardenverpleging; de namen der voornaamste zichtbare lichaamsdeelen van het paard, de beoordeeling van den gezondheidstoestand, alsmede het herkennen, verhoeden en behandelen der meest voorkomende gebreken. Geen afzonderlijke theorieën over paardenkennis. Bij het nazien van het hoefbeslag bestaat gelegenheid aanwijzingen te geven omtrent hetgeen van het beslag moet worden gekend.

4. Aanstaande kaderleden volgen in den eersten tijd de opleiding tot stukrijder; in afzonderlijke rijlessen moet hun geoefendheid als ruiter worden verhoogd. Bij oefeningen in de stukrijderschool spoedig optreden als hulpgeleider, later als geleider.

5. Aanstaande trompetters moeten reeds een blaasinstrument kunnen bespelen. Onmiddellijk de blaas oefeningen doen aanvangen en dagelijks voortzetten. Zij nemen geen deel aan de stukrijderschool maar ontvangen afzonderlijk rijles, evenals de bereden ordonnansen 1).

6. De beredenen zullen in de 5de en 6de maand enkele malen onderricht ontvangen bij den vuurmond, om als handlanger dienst te kunnen doen.

Hiermede is de zakelijke inhoud van de ontworpen regeling weer-

1) Naar ik vermeen is de opleiding tot trompetter niet tot haar recht gekomen, bij gebrek aan geschikte krachten.

gegeven, welke ik door besprekingen heb aangevuld. Ik drukte den commandanten voornamelijk op het hart, dat naar mijne meening, het geheim van het verkrijgen van goede resultaten bij een korten oefeningstijd was gelegen in:

Niet praten, maar doen.

VERKREGEN RESULTATEN.

Door mijn vertrek van het Regiment op 1 Augustus ben ik niet in staat volledige gegevens te verstrekken, omtrent de resultaten van de gevolgde methode, waartoe wij noodgedwongen, hebben moeten overgaan. Wel kan ik verklaren, dat de uitkomsten, voor zoover ik die nog heb bijgewoond, boven verwachting, over het algemeen goed zijn geweest, doch dit moet in het bijzonder worden toegeschreven aan de groote toewijding van de officieren en de onderofficieren der houwitserafdeelingen en van de muildierbatterij waarmede zij de taak, waarvoor zij waren gesteld hebben verricht. Wanneer ik niet had kunnen rekenen op hun grooten steun en medewerking, dan hadden de verkregen resultaten nimmer bereikt kunnen worden!

Uit mijn aantekeningen neem ik het volgende over, waarbij altijd sprake is van recruten, die begin Maart 1920 onder de wapenen zijn gekomen.

Muieldierbatterij van 15 c.M. Hw. te Breda.

Op 20 April 1920 waren de stukrijders reeds zoodanig bedreven in het besturen der spannen, dat deelgenomen kon worden aan een velddienstoefening van het cadettencorps in het kamp van Teteringen, waarbij de muildieren aangespannen waren voor kanonnen van 7 c.M. Veld. De vuurmonden werden in stap van het Academieterrein naar het oefeningsterrein gereden alwaar op de heide in batterij werd gekomen en de voorwagens op een open gedeelte van een bosch werden opgesteld. Hoewel het vervoer van het geschut c. a. uit den aard der zaak nog niet in alle opzichten ging, zooals het moet gaan, was het in \pm 6 weken verkregen resultaat, toch bijzonder.

Op 2 Juli — alzo na 4 maanden oefening — marcheert de batterij des nachts om 2 uur uit Breda af en komt dienzelfden dag om 4 uur 's middags in goede conditie in de Frederikskazerne te 's Hage aan. Na in verband met de II^{de} L. H. A. aldaar eenige oefeningen gehouden te hebben, marcheert de batterij op den 9^{den} Juli d. a. v. des morgens om 9 uur uit den Haag af om 's nachts om 12 uur weder te Breda terug te komen. De geoefendheid van het personeel, mede voor wat de verzorging van dieren en materieel betrof, was zeer goed. Omtrent dezen marsch vindt men enkele aantekeningen in het opstel „Ervaringen met muildieren” door den batterij-commandant, den kapitein J. W. Butner in dit tijdschrift gepubliceerd in de September-aflevering van verleden jaar (bladz. 432).

Iste Zware Houwitserafdeeling te Laren.

Op 28 Mei 1920 was de geoefendheid der in Maart onder de wapenen gekomen lichter, zooals deze na \pm 3 maanden, volgens de ontworpen regeling, ook kon zijn.

In de eerste dagen van Juni — d. i. dus na 3 maanden oefening — werd bij een nachtelijke oefening, de batterij met de bespanningen in een bosch op de heide dicht bij Laren in stelling gebracht; de vuurmonden in de richting gesteld om, na het afgeven van een gefingeerd vuur, door de bespanningen weder te worden weggehaald. Blijkens de mededeelingen van een officier, welke deze oefeningen bijwoonde en o. a. persoonlijk de richting der vuurmonden had gecontroleerd, en deze in orde had bevonden, had deze geheele oefening door de batterij niet beter kunnen worden uitgevoerd, in het bijzonder wat betreft de kalmte en de rust, welke bij het in- en uit batterij komen heerschten.

Iste Lichte Houwitserafdeeling te Utrecht.

Op 17 Juni — d. i. na $3\frac{1}{2}$ maand oefening — werd door een batterij van vier houwitsers op de Leusdensche heide bij Zeist een schietoefening met scherp gehouden, waarbij de bediening der vuurmonden en van de bevelsmiddelen — telefonen — zonder groote fouten plaats vond. Tijdens het vuur waren de paarden afgetuigd en aan parkeerlijnen, welke tusschen boomen in een bosch waren gespannen, opgesteld. Na afloop van het vuur werden de paarden door de stukrijders weder opgetuigd en aangespannen, hetgeen vlot en bijzonder rustig geschiedde. Op een zeker oogenblik kwamen de aangespannen voorwagens met opgestegen stukrijders op verschillende plaatsen uit het bosch te voorschijn en stelden zich, bijna zonder aanwijzingen van den commandant van den gevechtstrein op den, langs het bosch loopenden, zandweg in colonne op. Deze handeling had werkelijk niet beter kunnen geschieden; redelijke aanmerkingen konden niet worden gemaakt. De afmarsch van de voorwagens naar de vuurmonden over de heide, het opleggen daarvan en de verdere afmarsch geschiedde vlot en geregeld.

IIde Lichte Houwitserafdeeling te 's Gravenhage.

Op 3 Maart stonden de op 1 Maart t. v. onder de wapenen gekomen recruten op den middagstaltijd op aanwijzingen van het kader de hun toegewezen paarden te poetsen. Alle recruten waren toen reeds eenmaal te paard geweest; enkelen waren reeds hulpstalwacht geweest.

Op 7 Mei werd in de duinen in batterij gekomen en in samenwerking met Infanterie een oefening gehouden. Het in stelling komen moest met een stuk enkele malen worden overgedaan, voordat het goed ging. Overigens geschiedde alles zooals het gaan moest.

14 Mei — alzoo $2\frac{1}{2}$ maand na opkomst onder de wapenen —

weder een oefening in vereeniging met Infanterie in het zware duin-terrein achter de vlakte van Waalsdorp. De vuurmonden werden met behulp van 12 paarden achtereenvolgens in batterij gebracht. Geen weigeringen, geen paarden over de strengen. De vuurmonden werden in één gang naar de plaats gebracht, waar zij moesten komen te staan. Een voorwagen, bespannen met 12 paarden werd duin op, duin af, naar de plaats van den gevechtstrein gereden; geen paarden over de strengen, geen geschreeuw.

Op 21 Mei pétardeoefening bij den Wassenaarschen slag, waaraan dus een kleine marsch was verbonden. Geen bijzonderheden.

Ik heb in het bovenstaande slechts feiten geconstateerd, zonder mij te hebben begeven in beschouwingen omtrent de meer of mindere wenschelijkheid van een 6-maandschen oefeningstijd voor beredenhoutserafdeelingen. Zooals gezegd, waren wij, zonder dat zulks gewenscht werd, genoodzaakt met dien tijd rekening te houden en stonden eigenlijk zelf verbaasd over de telkens verkregen resultaten, gelet op de betrekkelijk ongunstige oefeningsomstandigheden, zoolwel wat betrof het aantal van het beschikbare personeel als de oefeningsgelegenheid. Wat mij in het bijzonder heeft getroffen, was over het algemeen de groote belangstelling, die de recruten zelf bij de oefeningen toonden en waardoor deze veelal een vlot en geregeld verloop hadden. Er werd veel van het kader, maar ook van de paarden gevergd; een rust na afloop van zulk een druk bezetten oefeningstijd is dan voor beiden bepaald onontbeerlijk. Wellicht vinden officieren der Houwitserafdeelingen, die de aangegeven opleidingsmethode in toepassing hebben gebracht, in dit opstel aanleiding om ook hunne ervaringen meer algemeen te maken. Hoe meer een dergelijke aangelegenheid van verschillende kanten wordt bekeken, hoe beter.

's Gravenhage, Januari 1921.

NASCHRIFT.

Nu intusschen ook voor de beredenen der Houwitserartillerie de eerste oefeningstijd op 12 maanden is gebracht, is de waarde van het bovenstaande van minder gewicht.

Verkenning- en Ophelderingskorpsen,

DOOR

H. MATHON,

Ritmeester der Cavalerie.

Terwijl in den afgelopen oorlog ruim vier jaar lang is gestreefd naar toepassing op de meest doeltreffende wijze van het militair gebruik van het rijwiel, is merkwaardig genoeg in ons land, naast vele andere militaire uitvindingen, waar men onbegrijpelijkerwijze in andere landen blind voor blijft (b. v. de overbodigheid van beroepskader in den oorlog!) het ei van Columbus ontdekt, voor de ver-
vanging van de verkennende Cavalerie door zooveel goedkoopere Wielrijders.

Alvorens deze uitvinding, gebaseerd op manoeuvre-resultaten en oefeningen op de kaart, en — hieraan vooral zij men indachtig — gepropageerd door hervormers, die noch van het eene, noch van het andere Wapen persoonlijk practische ondervinding bezittende, blijk geven niet op de hoogte te zijn van de oorlogservaring ermede alvorens deze uitvinding voetstoots te aanvaarden, zal men goed doen het verschil tusschen de beide Wapens duidelijk in 't oog te vatten.

Om bij de verkenning gegevens van eenig belang te kunnen bekomen, is het noodzakelijk door de mazen van het beveiligend net, waarmede de vijand zich omgeven heeft, heen te dringen, en ook weer uit dat net weg te komen, althans de berichten te kunnen wegzenden.

Twee specifieke eigenschappen, waaraan daarbij de ruiterspatrouille hare bijzondere waarde en haar zelfvertrouwen ontleent, missen de wielrijders.

1e. De mogelijkheid om bij plotseling stooten op den vijand zich met de sabel in de vuist een weg te banen.

2e. De capaciteit om na het verlaten van den weg, zonder de snelheid in te boeten, de verkenning voort te zetten.

Wat het eerste punt betreft, blijkt uit alle oorlogsverhalen en dagboeken van cavaleristische zijden, dat bijna nimmer eene verkenning, welke resultaten opleverde, geschiedde, zonder dat men op een gegeven oogenblik zich door den vijand heen moest slaan; hoe dieper men in 't beveiligend rayon doordringt, hoe grooter natuurlijk de kans er toe is. Maar verrassend en vertrouwen gevend is het, te zien hoe gering in den regel bij dergelijke ontmoetingen de verliezen zijn, zelfs bij omsingeling door vijandelijke Infanterie (zie o. a. Reiterpatrouillen im Weltkrieg. Jahrbücher f. d. Deutsche Armee und Marine, Nov./Dec. 1918).

Geenszins zou ik willen beweren, dat de w.r.patrouille in dergelijke omstandigheden weerloos is, echter kan zij alleen, (indien de tijd er toe blijft), gebruik maken van de schietwapens, waardoor zij haar aanwezigheid verraadt en alarm verwekt, en terwijl de cav.patrouille

even plotseling verdwijnt als zij verschenen is, moeten de w.r. afstijgen om te vuren en vinden zich den pas verder afgesneden.

Aangaande de tweede kenmerkende eigenschap der Cavalerie, moet als absoluut onjuist worden vooropgesteld, de door den 1sten Luit. Zegers in den Mil. Spect. Jan. '20 uitgesproken meening, dat de cavalerist, evenals zulks voor den w.r. het geval is, voor de eigenlijke waarneming steeds te voet het te verkennen object zal moeten benaderen.

Erkend moet worden, dat bij vredesoefeningen de cav.pat. te weinig neiging toont om te voet te verkennen. Moet men in den oorlog „erst wägen, dann wagen”, de verkennende ruiterspatrouille zal veel kunnen en ook veel moeten wagen, zooals de practijk leert, en noodig is het dezen geest den menschen in te prenten; het afzitten als de kogels hen om de ooren fluiten zullen ze gauw genoeg vanzelf leeren.

Wat vooral bij vredesoefeningen de verkennende Cav. in hare actie belemmert en de resultaten vergeleken bij die der W.r. ten haren nadeele doet schijnen, is de omstandigheid, dat particuliere terreinen niet mogen worden betreden, en dat van een zuiver cavaleristische verkenning daardoor geen sprake kan zijn.

Wanneer wij beschikken over terreinruiterij, (wat thans, nu de manschappen na het eerste rijkunstig onder-richt van 6 maanden verdwijnen in employementen enz., absoluut het geval niet is), dan zal de verkennende patr., zoodra het noodig is, den weg verlaten, en dan is er, althans met geoefende menschen en paarden, geen hindernis, waarvoor zij behoeft te blijven staan.

Iedere patr.ct. heeft een draadschaar, elke sloot of beek kan, zoo noodig nadat in een oogwenk de kant wat afgegraven is of de struiken weggekapt zijn, met de paarden aan den fouragestrik, gesprongen of doorwaad worden, mits het geleerd is.

En dit is wat den ervaren terreinruiter het noodige vertrouwen geeft om diep achter het beveiligende net des vijands door te dringen, de wetenschap dat hij zich niet, zooals de wielrijder, bezorgd hoeft te maken voor den terugweg, dien hij wederom dwars door het terrein kan kiezen en waarbij hij zich wederom zoo noodig dwars door den vijand kan heenslaan.

Dat men het overbrengen van de berichten op die wijze, den milicien niet in 6 maanden kan leeren, behoeft geen betoog, terwijl juist het doen toekomen der verkregen inlichtingen te bestemder plaatse, datgeen is, waar het op aankomt 1).

Maar ook omtrent de berijdbaarheid der binnenwegen per rijwiel maakt men zich te veel illusies.

1) Het aantal van 16 draadscharen per Esk. is met het oog op de ordonnansen niet voldoende in onze terreinen.

Op grond van eigen ervaring als Comt. van een Wielrijdersafd. gedurende $2\frac{1}{2}$ jaar, verklaar ik, dat het aantal binnenwegen, dat niet te berijden is, veel grooter is dan dat, waarbij zulks wel het geval is.

Tegenover hen, die zeggen, dat men bijna overal per rijwiel kan komen, merk ik op, dat een patr., die zich in vreemd terrein bevindt, in een geheel ander geval verkeert, dan de boer, die van zijn eigen huis het paadje door zijn akkers en die zijner buren naar het dorp kent.

Wanneer men het rijwielpad van Breda naar Dongen, van Boxtel naar Oorschot, van Oisterwijk naar St. Michiels-Gestel enz. enz. niet weet, vindt men het zeer waarschijnlijk niet, en men komt wel te bestemder plaatse, maar men doet er minstens 2 maal zoo lang over en raakt zeker 2 maal zoo vermoeid, terwijl juist de factor tijd bij de verkenning zulk een voorname rol speelt.

Het in kaart brengen der rijwielpaadjes is een onbegonnen werk, voor zoover betreft de niet-„officieele”, want het pad, dat men vandaag gevolgd heeft, is de volgende week misschien absoluut onberijdbaar.

Terwijl dus de beteekenis der w.r.verkenning in den werkelijken oorlog zeer problematiek is, kan met groote stelligheid gezegd worden, dat zij in geen geval de cav.verkenning kan vervangen, te meer daar voor den vijand een zeer eenvoudig strijdmiddel bestaat, waarvan ikzelf de groote uitwerking ondervond, toen men mij door snoeien van de langs den weg staande doornenheggen en de afgesneden takjes op het fietspad te werpen, een dusdanig aantal lekke banden bezorgde, dat mijn afdeeling feitelijk buiten gevecht was, vooral ook doordat de gaatjes (soms meer dan 20 in één band) niet te vinden waren, en dezelfde band 3, 4 keer opnieuw geplakt moest worden.

In den regel zal het niet mogelijk zijn voldoende gegevens omtrent den vijand te verkrijgen uitsluitend door patrouilles, die door de mazen van het beveiligend net heen glijden, maar zal de noodzakelijkheid blijken om een gat te slaan in dat net.

Voor al wanneer het betreft inlichtingen ten behoeve van de strategische leiding zal men deze in 't algemeen in het terrein niet kunnen bekomen zonder te vechten.

De moderne legers beschikken daartoe over snel verplaatsbare gevechtslichamen met voldoende eigen kracht, om, hetzij door de vijandelijke dekkingstroepen heen te dringen, hetzij den vijand te noodzaken eene minstens gelijkwaardige macht te ontwikkelen, waardoor hem belangrijk oponthoud wordt bezorgd en men zelf inzicht krijgt in 's vijands bedoelingen.

Wanneer men in aanmerking neemt, dat b. v. de Fransche Cav. Div. over belangrijker vuurmiddelen beschikt dan de Inf. Div. (zie

Rev. Mil. Gén. Nov. '19) dan wordt daardoor de groote gevechtskracht van dergelijke formaties in een scherp licht gesteld, (de Belgische Cav. Div. is op overeenkomstige leest geschoeid!) en dan zal het geen verwondering baren, dat een dergelijk gevechtslichaam, dank zij het bijzondere karakter van het gevecht te voet der Cavalerie, niet te verwarren met bereden Infanterie, in staat is hardnekkigen weerstand te bieden in een front van 7 à 10 K.M. tegen een overmachtigen vijand (o. a. bij Mondidier, in niet voorbereide stellingen bij den D. doorbraak Mrt. '18).

Zooals blijkt uit mijne brochure „Moderne Cav. en W.r.” heb ikzelf aanvankelijk gemeend (en met het oog op de zwakte der Ned. Cav. gehoopt), dat in de Cav. Div. de W.r. een grootere plaats zouden kunnen innemen dan vóór '14 werd aangenomen, en dat zodoende onze Cav. Brig. tot een soort Mobiele Divisie zou kunnen worden omgevormd, welk denkbeeld nog sterker doorgevoerd, ook in het meergenoemde Spectatorartikel van den 1sten Luit. Zegers wordt verdedigd.

Later heb ik persoonlijk meer ervaring opgedaan op het gebied van Wielrijders in grooter verband en meen thans duidelijk te begrijpen, wa a r o m, terwijl M o r d a c q, (de bekende schrijver van „Les Cyclistes combattants”), Chef van het Kabinet van den Min. v. Oorl. Cl é m e n c e a u was, de sterkte der groupe cyclistes, welke op zijn advies in 1911 organiek aan de C. D. was toegevoegd, werd teruggebracht van \pm 450 op 220 man.

Vooreerst moet men bedenken, dat in den tegenwoordigen tijd langs den harden weg gewone inf.^{ie} sneller met auto's aangevoerd kan worden dan per rijwiel, hetgeen in '14 reeds aan Duitsche zijde en later ook bij de Geallieerde legers werd toegepast en het voordeel heeft, dat de manschappen zonder vermoeienis het gevechtsterrein bereiken en men gedurende het gevecht geen rekening heeft te houden met de achter te laten rijwielen.

Hetzelfde geldt in nog hoogere mate bij den oorlog in het polderland, een feitelijke stellingoorlog, waarbij men zich van troepenverplaatsingen per rijwiel, over stuk gereden en doorweekte wegen tusschen de inundaties door, geen illusies moet maken.

Er blijft dus over ter beschouwing het gebruik van w.r.bataljons langs binnenwegen buiten het polderland.

De Luit. Zegers, die in zijn zeer lezenswaardig artikel schrijft, dat hij met zijn comp.^{ie} altijd de harde wegen meed, verliest geheel uit het oog, dat er een zeer groot verschil bestaat tusschen het werken langs binnenvegen met ééne c.^{ie} — waarbij men volgens mijn ervaring, gedurende het mobilisatietijdperk met 50 à 60 man uitrukke, (zelden of nooit meer dan 80) — en dat met een bataljon van 4 c.^{ieen} op oorlogssterkte.

Waar volgens het V. V. de diepte der marschcolonne met tweeën der c.^{ie} (met gevechtsterrein, maar zonder mitr. sectie) 250 M.

bedraagt, kan men die diepte in colonne met ééne langs een binnenweg op ten minste 600 M. rekenen en zal zij voor een bataljon van 4 c^{ie}en zeker 3 K.M. bedragen, en op een slechten weg, waar men af en toe naast de rijwielen moet loopen, nog veel meer.

Het beheerschen van een dergelijke colonne door één Commandant, is uitgesloten.

Meer dan eens kwam het voor bij oefeningen, waaraan ik als Wr.ct. deelnam, dat het den ct. van het geheel onmogelijk was de voorhoedec.^{ie} te doen halt houden of terugkomen, vermits langs de colonne heen geen ordonnans naar voren kan worden gezonden en het doorgeven van c.^{os} of fluitsignalen over een dergelijken afstand òf wel geen uitwerking heeft, òf tot verwarring aanleiding geeft.

Evenmin weet de ct. wat er achter hem geschiedt, de staart der colonne kan in gevecht zijn, zonder dat hij er iets van bemerkt, of hij zou in een vliegtuig boven zijn troep moeten zweven.

Flankbeveiliging gedurende den marsch is voor W.r. onmogelijk, doch terwijl zulks voor een c.^{ie} niet noodig is, en de snelle verplaatsing hare beste beveiliging vormt, (zie V. V.), is zulks voor een colonne van 3 K.M. en meer diepte een geheel ander geval.

Het nemen van disposities op de kaart naar aanleiding van inkomende berichten gaat, rijdende tusschen een karrespoor en een sloot hoogst bezwaarlijk, het geven van instructies aan ondercommandanten is ondoenlijk zonder dat de geheele colonne halt houdt.

Komt het bataljon in gevecht en moet dit overhaast worden afgebroken, dan zal het wegrijden mannetje voor mannetje allicht aanleiding geven tot een débacle.

Geschiedt de opmarsch der c^{ie}en langs verschillende wegen, dan is bij het in gevecht komen de leiding van den B. C. geheel illusoir.

Bij de oefeningen der Cav. Brig. gedurende het mobilisatietijdperk werd in den regel op deze wijze gewerkt en bijna steeds bleek, dat wanneer naar aanleiding van gezonden berichten nieuwe bevelen kwamen, de toestand alweer veranderd was en de onderct. op eigen gezag maatregelen had moeten nemen, die niet altijd strookten met de inzichten van den Alg. Bevelhebber.

Terwijl dergelijke voorvallen bij vredesmanoeuvres stof kunnen leveren voor interessante beschouwingen bij de bespreking na afloop, is een svsteem, waarbij de Comt. geheel afhankelijk is van het initiatief zijner onderc.^{ten}, te velde natuurlijk in de hoogste mate verwerpelijk.

Ten slotte heeft men nog het moeilijke vraagstuk van den gevechtstrein, hetwelk, na ruim 4 jaar mobilisatie, zelfs voor de c.^{ie} nog niet was opgelost; immers een reservevoorraad van twintig patronen per karabijn dragende kan geen oplossing worden genoemd, en hoeveel auto's bij 2e mobilisatie voor de patronen der mitr.sectie zouden worden gezonden, was bij de ontbinding der W.r.eskadrons, na afloop van den oorlog, nog niet uitgemaakt. Bij bewapening met

de in het moderne gevecht onmisbare L. M.'s zullen de moeielijkheden nog aanmerkelijk toenemen.

Men stelle zich voor per bataljon een gevechtstrein van 20 à 25 auto's, die langs binnenwegen niet kunnen volgen en dan dus een afzonderlijke dekking behoeven! (ook per auto?).

Uit dit alles blijkt m. i. overtuigend, alle kamergeleerden en ook den Luit. Zegers ten spijt, dat voor gebruik langs binnenwegen Wielrijdersbataljons ondingen zijn en de z.g. „Mobiele Divisie” een droombeeld zal blijven.

Uit de plannen voor de reorganisatie van het Ned. Veldleger blijkt, dat er geen zelfstandig corps meer voor ophelderingsdoeleinden ter beschikking van den C. V. zal staan, hetgeen in strijd is met alle regels der krijgswetenschappen met de lessen van den afgelopen oorlog.

En wanneer bij het uitbreken der vijandelijkheden onvermijdelijk de noodzakelijkheid aan den dag treedt om een dergelijk corps, zij het ook nog zoo zwak, te improviseeren, door de Cavalerie te ontnemen aan de Divisies, dan zal geen geschut met auto-tractie en zullen geen pantserauto's ter vervanging kunnen komen van de verdwenen rijdende batterijen, die alleen in staat zijn de Cavalerie in alle gangen en door alle terreinen te volgen, ten einde haar overal den in het moderne gevecht onmisbaren artilleristischen steun te kunnen verleen.

Moge men tijdig tot bezinning komen en de belangen van het Wapen der Cavalerie, het stiefkind van het Nederlandsch Legerbestuur, in aanmerking nemen, gedachtig aan de woorden van L u d e n d o r f, „Hauptwaffen giebt es nicht, jede hat ihre Berechtigung, kein kann entbehrt werden”.

Moge men tijdig inzien, dat reeds in vreedetijd de Cavalerie-Brigade behoort te bestaan, en dat alleen dan, wanneer opleiding en vorming van kader en troep in de hand zijn van den Brig. Commandant, de zoo moeilijke samenwerking bij het cavaleristische gevecht te voet, verzekerd kan worden; alleen dan, zal, mits toegerust en georganiseerd volgens de eischen des tijds, de Cavalerie Brigade zich rendabel kunnen maken.

Na het schrijven van het bovenstaande blijkt mij, dat thans in Frankrijk de groupe cycl. weer op 440 man is gebracht, in verband met het onttrekken aan de C. D. van de „régiments à pied”. Deze reden bewijst, dat men de cyclistes zuiver beschouwt als inf. versterking.

Wat de Duitsche w.r. bataljons en brigade betreft, de toerusting met mitrailleurs op lastauto's (zie Rohrbeck en Balck) bewijst, dat aan vervanging van Cavalerie niet gedacht werd. (De c.c.ten per personenauto!!).

In België is zelfs bij de Inf. Div. de Compagnie wielrijders ingedeeld bij het Regt. divisie-cavalerie.

De verdediging in de diepte,

DOOR

C. C. DE GELDER,

Majoor der Infanterie.

Het tijdperk, waarin de verdediger de eenmaal gekozen stelling, de hoofdweerstandslijn, niet alleen met alle beschikbare materieele middelen versterkte en bewapende, doch er ook met alle levende krachten streed, ligt nog maar enkele jaren achter ons.

Elk terreinverlies gold toenmaals voor een échec, het verliezen der stelling zelfs voor een nederlaag!

Dit starre begrip nu, het zoeken van de beslissing in één, vooraf bepaalde, lijn, had één ding voor: het was eenvoudig en kon geen aanleiding geven tot verwarringen.

Vooruitgeschoven stellingen waren in dezen gedachtengang noodwendig uit den booze 1), voorposten mochten slechts dienen voor beperkte tijdwinst, doch zich vooral niet te lang in het voorterrein handhaven.

De jongste oorlog heeft, naast zooveel anders, ook de zeer betrekkelijke waarde van vorenstaande opvattingen aan het licht gebracht.

De geweldige artillerie-bombardementen eerst, de verrassende infanterie-aanvallen later, met hun vuurwals, mijnwerpers, gassen, kunstmatige nevels en wat dies meer zij; het feit ook, dat bij een aanval het stormvuur des verdedigers dikwijls te laat kwam, dit alles heeft tot het inzicht geleid, dat het strijden in één, somtijds zeer nabij den vijand gelegen stelling, en het volproppen van deze met troepen en geschut, uit den tijd was.

De eenigszins elastische verdedigings-strijd in de dieptestrook, in opeenvolgende stellingen, en de geëchelonneerde en meer verspreide opstelling der strijdmiddelen, moesten derhalve noodwendig den starren strijd in de enkelvoudige stelling vervangen, nadat als tusschenvorm eerst nog die stelling zelve in een loopgravencomplex was uiteengerafeld.

In het buitenland is men hieromtrent thans tamelijk eenstemmig; terreinverlies wordt blijmoedig aanvaard.

„Pour gagner du temps, il faut perdre du terrain" zegt bijv. A b e l F e r r y 2), terwijl de bekende W a l d e m a r P f e i f e r zich uit 3):

„Die ausgebaute Stellung wurde immer mehr aus einer Mauer, vor der der Gegner bisher zerschellen sollte, zu einem Netz, in dem er sich fangen sollte, in das er daher zwar hinein, durch das er aber nicht hindurch durfte" etc.

Ofschoon nu de hierboven besproken gedachte geenszins nieuw en bijv. reeds vóór 1914 den Franschen in 't algemeen allerminst onbekend

1) Zie bijv. H o o g e b o o m e n P o p, Leerboek der Tactiek II, blz. 241 e. v.; Mil. Wochenbl. 1903, No. 17 en 18: Vorgeschobene Stellungen; B a l c k, Taktik III, 1; e. a.

2) La guerre vue d'en bas et d'en haut.

3) Gesichtspunkte für die Gefechtsausbildung der Infanterie im Angriff blz. 6.

was, zoo zijn het toch de Duitsche leiders geweest, die haar het eerst als systeem hebben geformuleerd en in den loopgravenstrijd hebben verwezenlijkt. Zij brachten allereerst, bij herhaling, de „vorfeld-zonen” en den strijd in deze, met succes in practijk.

Zoo lezen wij dan ook in het Voorschrift „Allgemeines über Stellungsbau 1918” 1):

„Men moet den verdedigingsstrijd zoo voeren, dat men zelf over het gunstige, de aanvaller over het ongunstige terrein beschikt.”

Aan terrein bezit houde men niet stijf vast; dit geldt vooral de „vorfeldzonen”. Zij moeten, tijdens den gewonen stellingstrijd, den vijand het inzicht in de zone van den hoofdstrijd beletten en de voorbereiding voor den eigen strijd daarbinnen vergemaklijken. De vóórstellingen beantwoorden alzoo aan hun doel, indien zij gedurende den voorbereidenden strijd aan de eigen troepen gunstige gevechts- en bestaansvoorwaarden verschaffen en den tegenstander tot aanzienlijke toebereidselen voor haren val dwingen. Of zij meer of minder taai moeten worden verdedigd, dient voor ieder geval afzonderlijk te worden vastgesteld. Wordt in de voorzône gestreden, zoo moeten de inzet van krachten en de mate der verliezen voor den verdediger blijvend gunstig zijn. Anders volgt liever vrijwillige ontruiming. Zoowel een juiste gevechtsvoering in het voorterrein, als de juiste keuze van het oogenblik eener eventueele ontruiming, vormen een moeilijke taak voor de leiding; de ware oplossing ervan kan een groot succes voor de verdediging en een afdoende verstoring van den aanval beteekenen. De troep zelf moet er in ieder geval op rekenen, het voorterrein evengoed vast te houden, als de zône van den hoofdstrijd. Eerst op uitdrukkelijken last mag hij eraan denken, het voorterrein prijs te geven. Heeft de leiding loslaten van een deel eener stelling op het oog, zoo moet de troep tijdig van duidelijke aanwijzingen worden voorzien; hij dient derhalve vroegtijdig te weten, of men tot den laatsten man moet standhouden, dan slechts den vijand schade toebrengen en ophouden.... Het moreel der troepen zal, bij tijdig teruggaan op last, niet lijden, mits zij de redenen daarvan begrijpen, terwijl integendeel een star vasthouden van punten, die klaarblijkelijk ongunstig voor ons zijn geworden, het vertrouwen moet ondermijnen.” Tot zoover deze Instructie, waarvan wij de geheele lezing zéér aanbevelen.

In Schwarte 2) vinden wij de bedoeling van het voorafgaande nog nader toegelicht.

„De vóórstellingen moeten den vijand beletten, zich onmiddellijk vóór onze hoofdstelling tot den storm te groepeeren; de tegenstand moet aan kracht toenemen, hoe verder hij binnendringt.

1) Ludendorff, Urkunden der Obersten Heeresleitung, blz. 596, 606.

2) Die Militärischen Lehren des groszen Krieges, blz. 49.

Zij moeten den vijand op een dwaalspoor brengen, betreffende de ligging der eigenlijke hoofdstelling en ons den tijd verschaffen, om de achterwaarts gelegen troepen strijdvaardig te maken. Of de hoofdstrijd zich afspeelt in de lijn der voorposten, of daarachter, is zaak van de leiding en niet van den troep. Deze biedt altijd hardnekkig tegenstand, tot een bevel daarin wijziging brengt. De „vorfeldzone” ontstaat eerst bij een met zekerheid vastgestelden aanval op groote schaal en wel op last van den bevelvoerende; in kalme tijden bestaat zij niet; de voorstelling is dan weerstandslijn.

Het inrichten van twee stellingen eischt veel krachten, de misleiding zal niet altijd gelukken; dit is ongetwijfeld waar en als na deel in den koop te nemen.

De voorstelling moet in ieder geval voorloopig zoo sterk zijn bezet, dat zij den aanvaller tot het inzetten zijner volle krachten dwingt en dat de bezetting, met eigen middelen, verkenningstooten kan afwijzen, ten einde eerst dan op bevel terug te gaan, wanneer een groote aanval, als onmiddellijk aanstaande, wordt onderkend en er deswege gealarmeerd is. Een deel der artillerie zal men hierbij wel eens prijs moeten geven.

De strijd in het voorterrein wordt alsdan met weinig manschappen en veel lichte mitrailleurs gevoerd, die, indien zij van alle kanten vuren, den aanvaller althans zeker aanzienlijk in zijn voortgang zullen vertragen en oplossend op hem zullen werken.

De sterkte der bezetting wordt in 't algemeen op één à twee infanterie-groepen met een l. mitr. groep, per compagnie berekend; dit schijnt beter dan geheele compagnieën in zeer breede vakken te plaatsen.

De diepte van het „vorfeld” bedraagt 500 à 1000 M., liefst niet meer, met het oog op den achterwaartschen verbindingsdienst en het verband met nevenliggende stellinggedeelten, die niet ontruimd worden; beneden 100 M. heeft het geen nut.

Bij voorkeur moet, na een afgeslagen aanval, het voorterrein weer worden heroverd, aangezien de verdediger anders, alleen reeds door zijn strijden in het geschapen voorterrein, op den duur zijne stellingen zou verliezen.

Generaal Balck wijst, in zijn jongste boek 1), nog op enkele bezwaren van het aangegeven systeem, als daar zijn:

1. de moeilijkheid, om het „vorfeld” op een bepaald moment verrassend in werking te stellen, en dit den neventroepen te doen weten;
2. de geregelde aftocht van de troepen en de artillerie; wacht

1) Entwicklung der Taktik im Weltkriege, blz. 167. De inlichtingsdienst, en het maken van gevangenen, zal voor den verdediger van overwegend belang zijn, ten einde datum en c. q. uur van aanval, te weten te komen.

men te lang, zoo zal dit onder het hevig inleidend vuur des aanvallers niet gaan; toch moet men hem eerst dwingen tot omvangrijke voorbereidingen en hevig bombardement. Het juiste oogenblik voor de ontruiming te onderkennen is derhalve lastig.

Majoor R o h r b e c k 1) stelt speciaal het voorposten-karakter der afdeelingen in het voorterrein in het licht, verlangt vooral hun onderlingen steun (flankeering) en beveelt een soortgelijk optreden ook aan voor den bewegingsoorlog.

Op groote schaal is eene onverwachte ontruiming toegepast o. a. bij den terugtocht van de Somme (Maart '17); B a l c k geeft nog enkele voorbeelden (blz. 168/169) van eenigszins analoge gevallen. Als ouder voorbeeld, hoe een strijd om vóórstellingen de aanvalskracht kan breken, kunnen wij bijv. tot Waterloo teruggaan (Hougomont—la Haye Sainte); ook de Russisch-Japansche oorlog gaf leerrijke voorbeelden 2) van hunne verrassende werking.

Nemen wij thans een kijkje aan Fransche zijde.

De Duitsche aanvallen in het voorjaar van 1918, met de daaraan verbonden successen, maakten op de Entente een hoogst onaangename indruk; de doorbreking aan den Chemin des Dames was zelfs verbijsterend.

Nu droegen hiertoe zeer zeker verschillende nieuwere vindingen aan Duitsche zijde even goed bij, als enkele bijzonder ongunstige omstandigheden aan Fransche zijde 3); maar zulks neemt niet weg, dat men in het Fransche leger het gevoel had, dat de eigen afweertactiek niet meer deugde. A b e l F e r r y laat dan ook in die dagen een divisie-commandant verklaren: „On peut se demander, si sur des fronts à occupation diluée, sans réserves rapprochées, il n'y aurait pas lieu d'en revenir aux procédés d'avant-postes, la première position étant tenue par un tiers de l'effectif, le reste installé sur la deuxième position avec la majeure partie de l'artillerie.”

Eene soortgelijke gedachte leefde intusschen reeds sinds eenigen tijd ook in de hoofden der hoogste leiders.

Zoo had generaal P e t a i n (22 Dec. '17) eene directieve uitgegeven, waarin den legercommandanten werd aanbevolen, vooral te verzekeren „l'intégrité des secondes positions. On ne doit tenir sur la première position, qu'afin d'assurer la mise en place des gros paquets sur les secondes positions”.

Op 24 Januari was hieraan toegevoegd: „L'élément essentiel du combat est la position de résistance.” Deze moet zoo zijn ingericht, dat de vijand ze slechts kan bereiken, opgelost en uitgeput door het gevechten zonder zijn artil-

1) Taktik, blz. 170, 215, 320.

2) Zie bijv. Kriegsgesch. Einzelschr. Heft 45/46, blz. 11—31.

3) Madelin, la Bataille de France, blz. 90 e. v.

lerie, zoodat de legerreserves en de algemeene reserve tijd hebben om toe te snellen en den tegenaanval te doen.

Terwijl de Opperbevelhebber dan ook den hoofdweerstand aan den Chemin des Dames, had gedacht in de 2e stelling, ten Z. van de Aisne (dus 10 à 12 K.M. achteruit), had de generaal Duchêne dit blijkbaar niet goed begrepen 1) en nog op 20 Mei voor de Fransche en Engelsche troepen aldaar gelast: „la ligne principale de résistance, comme étant la première ligne de la zone de bataille, à défendre à outrance et à reprendre le cas échéant”.

Het resultaat hiervan is voldoende bekend; de troepen in voorste lijn werden, ofschoon tijdig gealarmeerd, overhoop geloopt en vernietigd . . . terwijl de achterliggende stellingen, bij gemis aan bezetting, bijkans onverdedigd den aanvaller in handen vielen! De aanvaller drong \pm 50 K.M. vooruit!

Recouly 2) verhaalt ons, dat de Fransche Generale Staf toen voor goed de ons reeds bekende oplossing vond, er echter tevens als voornamen eisch bij stelde, dat de aanvalsartillerie niet gelijktijdig met de eerste stelling ook de tweede, de hoofdstelling, zou kunnen bevuren. Overigens was de gedachtengang volkomen dezelfde, als die wij reeds van Duitsche zijde zagen en . . . reeds spoedig zou de gelegenheid daar zijn, om de werking van het systeem te beproeven.

Op 9 Juni, bij den aanval op Compiègne, bleek het uitnemend te voldoen, en in nog sterker mate was dit het geval op 15 Juni, bij de laatste Duitsche aanvallen.

Van den aanval op 9 Juni geeft Balck een kort overzicht 3); de slag a/d Matz gaf aan Fransche zijde een diep „vorfeld” te zien, met veel mitrailleurs; generaal Humbert had de artillerie bij tijds en ongemerkt terug doen brengen, zoodat het Duitsche vernietigingsvuur op ledige batterijstellingen viel. (Zie voorts: Madelin blz. 113 e. v.) en de aanvaller slechts enkele K.M. terrein won.

Van het leger Gouraud wordt ons verhaald (aanval tusschen Rheims en Chalons), dat men reeds van af den 12den Juli had zorg gedragen geleidelijk de voorste stellingen te ontruimen en aldaar slechts zwakke afdeelingen achter te laten; daarachter lagen als tusschenstelling verscheidene steunpunten met zware hindernissen omgeven. De stoot zou ten slotte worden opgevangen in de 2e stelling, de lijn Pournoy—Prosnes—Perthes, terwijl een groote tegenaanval, tegen het front Château-Thierry—Soissons, de beslissing moest brengen. En het effect?

Wel, wij lezen bij Ludendorff 4): „Vor der 1. und 3. Armee

1) Men had ook de Contre-préparation der artillerie nagelaten.

2) La bataille de Foch, blz. 69, 82. De diepte van het „vorfeld” wordt dus aanzienlijk grooter, dan men aan Duitsche zijde wenschte.

3) Taktik, blz. 306.

4) Meine Kriegserinnerungen, blz. 536; Bouvard, Les leçons militaires, blz. 111,

war der Feind planmässig in seine zweite Stellung ausgewichen; wir lagen auf der ganzen Front vor ihr fest." Ook hier slechts geringe terreinwinst en geenszins bijzondere successen.

Wij zouden hiermede kunnen volstaan, tevreden de aandacht op deze hoogst belangrijke quaestie te hebben gevestigd, ware het niet, dat wij ons verplicht achten, ook een blik te werpen op de keerzijde der medaille. Er kan toch blijkbaar, indien alles niet met de grootste zorg is voorbereid, aan de „vorfeld" tactiek een ernstig nadeel kleven.

Ludendorff verhaalt ons bijv. van de eerste terugtochten: „Taktisch hatte sich bei den Rückzugskämpfen das Vorfeld nicht bewährt. Sein Aufgeben brachte zu leicht Unordnung in die dahinter befindliche Hauptwiderstandslinie" (blz. 542).

v. Morgen 1) zegt: „Die Ausweichtaktik führte zum Ausreisetum, das sich auch manchesmal der Besetzung der Hauptwiderstandslinie mitteilte."

De Zwitsersche Opperbevelhebber, generaal Wille, deelt ons mede 2), dat er licht verwarring voor de troepen uit kan voortspuiten. Een ervaren Duitsch officier heeft hem verklaard: „Vroeger wist men, dat men de toevertrouwde stelling tot het uiterste had te verdedigen. Nu wist men nooit, of de buurman er nog was, of dat hij overeenkomstig den tactischen toestand uitweek, of liever gezegd uitkneep." Hij acht het dan ook juist, evenals voorheen, van voorposten en vooruitgeschoven stellingen te spreken.

Het minst van allen is echter de 1e luitenant Hesse 3) er over gesticht. Hij ziet in het aangegeven stelsel zelfs een der oorzaken van alle nederlagen, daar het de psyche van den man aantastte, die onwillekeurig altijd de neiging kreeg zijn leven te redden, door op een volgende lijn terug te gaan. Hij vindt het dan ook beter, de eigenlijke stelling te verdedigen, met alle krachten, doch vandaar troepen en patrouilles vooruit te schuiven. Het resultaat moge dan hetzelfde schijnen, het uitgangspunt is, volgens hem, zuiverder.

Wij willen hiermede eindigen.

79 enz.; Nelson's History, Deel 22, blz. 181 zegt: „Gouraud's counter-bombardment dislocated the German attack before it began; his deep outpost-zone caused it to spend itself idly with heavy losses; his swift counter-attacks checked the infiltration, before it could be set going." Zie voorts vooral: Madelin, blz. 141, en de bijgevoegde kaarten.

1) v. Morgen, *Meiner Truppen Heldenkämpfe*, blz. 148.

2) Bericht an die Bundesversammlung, blz. 62.

3) *Das Marne-drama*, blz. 50. De beste oplossing schijnt ons, dat de vooruitgeschoven, of achtergelaten afdelingen tot het uiterste standhouden. Zie ook Ch. Baux, *Etudes sur le Combat*, blz. 66, 84.

Of wij nu zelf het aangegeven denkbeeld aanprijzen? In vele gevallen zeer zeker, en zulks vooral indien het verrassend kan worden toegepast, doch wij meenen daarbij tevens te moeten waarschuwen tegen elk schema of vast systeem; voor iederen stoot bestaat immers eene wijze van afweren! Bestaat zij niet, dan kan en zal zij gevonden worden. En, zooals Bu a t 1) ons op zoo overtuigende wijze heeft gezegd:

„A la guerre tout est en perpétuelle transformation. Il n'y a pas de système, qui vaille indéfiniment, il n'y en a même pas, qui convienne à deux points différens du champ de bataille. La guerre vit, il est vrai, de grandes principes, mais dans l'exécution elle réclame sans cesse de nouveaux expédients.”

Zorgen wij dus althans, de reeds gebezigde „expédients” te kennen, ten einde in geen geval achter te loopen! 2).

1) Revue des deux-mondes, 1 Jan. 1920.

2) Zie voorts: Kritik des Weltkrieges, blz. 48/52, 232; Bernhardi, vom Kriege der Zukunft, blz. 51, 200.

De lichte mitrailleur 1920 bij de Infanterie,

DOOR

J. N. BREUNESE,

1e Luitenant der Grenadiers.

De Infanterie Regimenten zijn reeds eenige maanden in het bezit van enkele lichte mitrailleurs, zoodat wij de gelegenheid hebben gehad nader met dat wapen kennis te maken.

In Hoofdstuk VII der „Aanwijzingen bij de opleiding der Infanterie”, worden de opstellingen, bewegingen en verrichtingen met den lichten mitrailleur behandeld. Deze „Aanwijzingen” beperken zich tot het hoogst noodzakelijke, wellicht met de bedoeling om eerst eens af te wachten, hoe het wapen zich in den troep gedraagt, om dan daarna, gesteund op praktische ervaringen, de gewenscht voorkomende veranderingen aan te brengen. Wellicht zou het hieronder volgende tot die gewenschte veranderingen kunnen bijdragen.

„Evenals in vroegere oorlogen is ook in de jaren 1914—1918 de „techniek slechts een hulpmiddel geweest om het taktisch doel van „den strijd sneller te kunnen bereiken.” (Wetensch. Jaarber. 1914—1919 blz. 296.)

Tot de technische hulpmiddelen behoort zeer zeker de lichte mitrailleur 1920.

De taktische eischen aan den lichten mitrailleur te stellen zijn:

1. Groote beweeglijkheid,
2. Snelle vuurgereedheid,
3. Snelle doelverandering toelaten en
4. De mogelijkheid er loopende mede te vuren.

De onder 1 en 2 genoemde kunnen we als de hoofdeischen beschouwen.

Wanneer we nu Hoofdstuk VII der „Aanwijzingen” nagaan, dan wil het ons voorkomen, dat we met de daarin aangegeven 1) lichte-mitrailleurorganisatie aan geen der taktische eischen kunnen voldoen.

De zoo noodzakelijke „groote beweeglijkheid” ontbreekt volkomen, vermits het bedieningspersoneel met 15 à 17 K.G. is overbelast. Immers de eigenlijke bedieningsmanschappen uitgerust in veldtenue (20 K.G.) dragen elk, behalve No. 3, 2 kisten met patroontrommels of ongeveer 15 K.G.; No. 3 draagt den lichten mitrailleur met affuit en vliegtuigpoot, of ongeveer 17 K.G. Bij den aanval gaan de lichte-mitrailleur-groepen 2) aan de infanterie-groepen vooraf; het lichte-mitrailleur-personeel zal dus als gangmaker van den aanval moeten dienst doen, het moet de haar volgende afdee-

1) Die organisatie steunde op het Boekwerk Oorlogsorganisatiën bladz. 28a, noot (15). Red.

2) Met l. m.-groep wordt hier bedoeld een groep (\pm 10 man), waarbij 1 lichte mitr. is ingedeeld.

Met infanterie-groep wordt hier bedoeld een groep (\pm 10 man) zonder l. m. Beide groepen zijn dus van gelijke sterkte.

lingen een voorbeeld geven in terreinwinnen; en zou dus alles voor te zeggen zijn om dat personeel lichter uit te rusten, doch in stede daarvan krijgt het een zwaardere belasting van 15 à 18 K.G.

Vóór de compagnie tot het gevecht overgaat, heeft dat personeel ook al iets achter den rug, n.l. het bij toerbeurt trekken van de lichte-mitrailleurkar. In moeilijk terrein trekt en duwt de heele bediening. Op die kar bevinden zich: de lichte mitrailleur, \pm 3200 patronen, verschillende verwisselstukken, onderhoudsmiddelen en de uitrustingen van No. 4 en van den reserve-man. De kar biedt echter veel te weinig plaats voor die uitrustingen.

Doordat er te veel van de bediening wordt gevergd en zij te zwaar is uitgerust, mist deze lichte-mitrailleur-organisatie de verischte beweeglijkheid.

De tweede eisch is: snelle vuurgereedheid.

Behalve door de bezwaren blootgelegd bij de bespreking van den eersten eisch, wordt de snelle vuurgereedheid belemmerd door het navolgende.

Het wapen wordt als regel met affuit gebruikt. Zulks brengt de noodige manipulatiën met zich, als: stellen der affuitpooten, behandeling van hoogteklem en handwiel. Daarbij komen nog: het plaatsen van een trommel, het achteruit trekken van de spangreep, het neerklappen van het oliescherm en misschien later nog enkele bewegingen, die thans in proef zijn.

Te zamen zijn dit zeer belemmerende factoren voor een snelle vuurgereedheid. Als regel zullen de doelen kortstondig zichtbaar zijn; kan men niet onmiddellijk vuren, dan komt men met den mosterd na den maaltijd.

Had nu de lichte-mitrailleur een grooten terugstoot, dan zou men wellicht genooddaakt zijn, ter wille van de juistheid der schoten, de affuit te gebruiken, aangezien de trilling van het wapen dan een slecht gericht vuur tengevolge zou kunnen hebben.

De terugstoot is echter zeer gering, niet in het minst hinderlijk en het vuren zonder affuit, wat wij herhaaldelijk hebben laten beoefenen, had op verschillende afstanden (van 100—500 M.) goede uitwerking; het is bij den man minstens zoo gewild als het vuren met affuit.

Ook in het buitenland zien we bij den lichten mitrailleur slechts sporadisch de affuit. Onder den Duitschen lichten-mitrailleur „Bergmann” zijn steunpooten (eigenlijk een steunladdertje) aangebracht; in Zwitserland idem (of een schild, dat tevens tot steun dienst doet); in Frankrijk heeft de geweer-mitrailleur „Chauchat” steunpootjes, in Amerika de geweer-mitrailleur „Browning” geen affuit en geen steunpootjes, in Denemarken het Rekylgeweer „Madsen” geen affuit, doch steunpootjes.

Hoewel lichte-mitrailleur en geweer-mitrailleur niet hetzelfde is, mogen we hier toch wel aanhalen, dat lichte automatische wapenen

over het algemeen zonder affuit worden gebruikt. Wij zouden dan ook bij den aanval de affuit gescheiden van het wapen willen medevoeren, daar zij in een verdedigende positie, dus dan wanneer de factor snelle-vuurgereedheid niet zoozeer op den voorgrond treedt, nog goede diensten kan bewijzen.

Het wapen gebruikt zonder affuit, is onmiddellijk vuurgereed, het weegt ruim 4 K.G. lichter, hetgeen aan de beweeglijkheid ten goede komt. Bovendien wordt nu de draagwijze veel gemakkelijker; men neemt een geweerriem en draagt den lichten-mitrailleur evenals het geweer aan den schouder. Op die wijze liepen wij ettelijke kilometers door het zware duinterrein, zonder ook maar eenig bezwaar te ondervinden.

De jongste wijzigingen op Hoofdstuk VII der „Aanwijzingen” zeggen, dat als regel met losse hoogteklem korte vuurstooten worden afgegeven. De schutter moet dus het wapen stevig aanvatten en de affuit is hoofdzakelijk een ondersteuning. Hebben wij nu voor die ondersteuning bepaald een affuit noodig? Ons wil het voorkomen, dat we met een eenvoudiger wijze van ondersteunen kunnen volstaan. Ook in den loopgravenoorlog zal een affuit zeer hinderlijk zijn, zoowel bij het vervoer van het wapen door de naderingsgangen, als voor het vlug in stelling komen tegen een stormende infanterie. Bergen we, gedurende het artillerievuur, den lichten-mitrailleur zonder affuit in de onderkomens, dan behoeven we, na het naar voren gaan en bij het bezetten van de nog intact zijnde stukken der eerste loopgraaf, den mantel slechts op de borstwering te leggen om onmiddellijk te kunnen vuren. Wij sparen dus den tijd uit om de pooten van een affuit vast te zetten, met het handwiel te werken, enz.; wij doen niet anders dan het wapen neerleggen en afvuren.

Voor een snelle vuurgereedheid is dus de eisch: werken zonder affuit. De affuit zal goede diensten kunnen verrichten b. v. bij een compagnie op voorposten, (weg afsluiten, kruispunt van wegen onder vuur leggen, kleine hindernis bevuren etc.) in 't algemeen dus: wanneer de factoren: groote beweeglijkheid en snelle vuurgereedheid op den achtergrond komen. Nog zij vermeld, dat loopende vuren zonder affuit wel mogelijk, met affuit daarentegen uitgesloten is.

Thans iets over het vervoer van den lichten-mitrailleur. Elk wapen met toebehooren wordt op een kar vervoerd. Zoodra de compagnie tot den ontwikkelingsvorm overgaat, moeten de lichte mitrailleurs van de kar worden genomen, evenals de 12 gevulde trommels verpakt in kistjes.

De reserve-man bewaakt nu de mitrailleurkar en No. 4 der bediening, die met de voorste afdeelingen meegaat, is belast met de munitieaanvulling. In de eerste plaats zij opgemerkt, dat de reserve-man de kar door het terrein, dus van den harten weg af, onmogelijk mee naar voren kan nemen. Nu kan men twee wegen inslaan; of de kar wordt door handlangers medegevoerd, en volgt de

beweging, of men laat de kar achter. Stellen we het eerste geval.

Binnen korten tijd zal elke compagnie 8 lichte-mitrailleurs tellen, d. i. per bataljon 32. Nemen wij per kar 5 handlangers, dan is de B.Cdt. dus 32×5 of 160 man kwijt om de karretjes te laten volgen.

Deze methode is natuurlijk te dwaas en behoeven wij bij haar niet verder stil te staan. In het tweede geval laat men de voertuigjes achter, maar waar kan men nu die karretjes 's avonds om 5 uur vinden, als men ze 's ochtends in den steek heeft gelaten? En nog steeds loopt No. 4 uit de voorste lijn naar de karretjes om munitie aan te vullen. Men mag dan No. 4 wel goed inlichten, want in zoo'n bataljonszône komt hij \pm 45 karretjes tegen, 32 van de lichte mitr. + 12 van de zware mitrailleurs.

Op marsch verlengen de karretjes de colonne van een bataljon met minstens 150 M.

De bestaande vervoerwijze van lichte-mitrailleurs komt ons zeer ondeugdelijk voor, daar de karretjes in elk opzicht belemmerend werken.

Wat zouden we dan in plaats van de karretjes moeten hebben?

Deze vraag houdt nauw verband met de geheele lichte-mitrailleur-organisatie.

Wij stellen ons die organisatie als volgt voor:

Elke compagnie vermeerderd haren gevechtstrein met 1 voertuig. Op dat voertuig komen: de 8 lichte-mitrailleurs, 48 munitieransels elk inhoudende 2 trommels en 8×2000 patr. = 16000 patr. In elken munitieransel worden behalve de 2 trommels, eenige kleine verwisselstukken en onderhoudsmiddelen verpakt. Het lichte mitrailleurpersoneel ruilt den gewonen ransel voor den munitieransel op het oogenblik, dat de compagnie den ontwikkelingsvorm moet aannemen. In een groep van 9 man dragen dan 6 man ieder 1 munitieransel, 1 man den lichten-mitrailleur, 1 man de affuit en 1 man de gereedschapstasch. De schutter draagt den lichten-mitrailleur en legt eveneens zijn ransel op het voertuig.

De voorraad munitie die wordt medegevoerd kan als dagvoorraad worden beschouwd. De man loopt nu niet met een kistje à 2 trommels in elke hand, doch heeft de beide handen vrij (beweeglijkheid).

Nu zouden we de bediening van een lichten-mitrailleur uit 2 man willen doen bestaan, n.l. een schutter en een helper, de rest draagt de munitie, maar kan tot beveiliging van het wapen medewerken. De Gr.Cdt. zorgt, dat de schutter niet op volle munitieransels behoeft te wachten, hij regelt dus in de groep den munitie-aanvoer van den lichten-mitrailleur.

Deze lichte-mitrailleurgroep is nagenoeg niet te onderscheiden van een infanterie-groep, tevens kan zoo'n groep aan den eisch „groote beweeglijkheid” voldoen en ten slotte is het personeel niet vermoeid door het trekken van de kar.

De vliegtuigpoot zal bij den aanval veelal ongebruikt blijven, het minste vuil belemmert de bevestiging van den poot aan het wapen.

Om vlug een vliegtuig onder vuur te nemen, vuurt men gemakkelijker door het wapen op een schouder van een der manschappen te leggen.

Resumeerende, komen we tot de volgende voordeelen :

1. De mitrailleur-groep is nagenoeg niet te onderscheiden van de infanterie-groep.
2. De mitr.-groep heeft dezelfde beweeglijkheid als de infanterie-groep.
3. Het bataljon telt 32 voertuigjes minder, heeft bijgevolg een kortere marschcolonne.
4. Het personeel verricht geen trekdiensten en wordt minder vermoeid.
5. Het bedieningspersoneel en munitiedragers hebben de handen vrij.
6. Het wapen is onmiddellijk vuurgereed.

Gegevens vreemde legers. (April 1921.)

DUITSCHLAND. VI.

1. Samenstelling van een Infanterie-Divisie van het Rijksleger.

Maximum aantal eenheden.	Onderdeelen.	Totale sterkte	
		Officieren.	Onderofficieren en manschappen.
1	Staf der divisie	25	70
1	infanterie-staf	5	30
1	artillerie-staf	4	30
3	regimenten infanterie	210	6900
3	compagnieën mijnwerpers	18	450
1	eskadron divisie-cavalerie	6	150
1	regiment veld-artillerie (3 afdeelingen à 3 batterijen en 1 depot-batterij)	85	1300
1	bataljon pioniers (2 compagnieën veldpioniers 1 bruggen-afdeeling 1 zoeklicht-sectie)	12	400
1	detachement verbindingstroepen (1 telefoon-detachement 1 luister-sectie 1 postduiven-sectie)	12	300
1	detachement geneeskundige dienst park en treinen	20 14	400 800
		411	10.830

2. Samenstelling van den infanterie-staf: 1 generaal-majoor, 2 majoors, 2 kapiteins, 30 onderofficieren en manschappen, waaronder voor den verbindingdienst: 3 onderofficieren en 18 man voor radio-telegrafie.

3. Samenstelling van het regiment infanterie: de staf van het regiment, 3 bataljons infanterie, 1 mijnwerper-compagnie en 1 depot-bataljon.

4. Samenstelling van den staf van het regiment: 1 kolonel regiments-commandant, 1 luitenant-kolonel plaatsvervangend regiments-commandant, 1 majoor toegevoegd, 1 majoor belast met de scholen, 1 kapitein-adjutant, 1 kapitein belast met de mitrailleurs, 1 kapitein belast met den verbindingdienst, 1 luitenant-verbindingsofficier, 1 officier van gezondheid, 1 paardenarts, 1 officier-betaalmeester, 1 oberfeldwebel, 2 onderofficieren, 10 soldaten. Voor den verbindingdienst: 1 oberfeldwebel, 1 feld-

webel, 1 onderofficier, 13 soldaten, 1 zware telefoonwagen (6 paarden), 1 lichte telefoonwagen (2 paarden), 1 lichte radiotelegraafwagen (2 paarden), 1 goederenwagen (2 paarden), 1 kleine keukenwagen (2 paarden) en 4 rijwielen.

5. Samenstelling van een bataljon infanterie: de staf van het bataljon, 3 compagnieën infanterie en 1 mitrailleur-compagnie.

(Per regiment is één der compagnieën infanterie vervangen door een compagnie wielrijders van gelijke sterkte.)

Samenstelling.	Troepen		1)	Voertuigen.	Toelichtingen.
	Officieren.	Onderofficieren en manschappen.			
I. de Staf van het bataljon.					
Majoor, bataljonscommandant	1		1		1) Bespanningen in vreedestijd slechts ten deele aanwezig.
Kapitein, belast met de scholen	1		1		
Luitenant-Adjutant	1		1		
Officier van Gezondheid	1		1		
Betaalmeesters		3			
Feldwebels		3			
Onderofficieren		1			
Soldaten		18			
Verbindings- } Onderofficier		1			
dienst } Soldaten		8			
Kapelmeester		1			
Muzikanten		12			
Geweermakers		3			
Hulp-geweermaker		1			
Hoefsmid		1			
Lichte telefoonwagen			2	1	
Radiotelegraafwagen (ontvang-)			2	1	
Materieelwagens (geweermakers-)			4	2	
Gereedschapswagen			2	1	
Goederenwagen			2	1	
Ambulance-voertuig			2	1	
Wagen sanitaire dienst			2	1	
Kleine keukenwagen			2	1	
Rijwielen				2	
II. de compagnie infanterie 2).					
Kapitein, compagniescommandant	1		1		2) De compagnie bestaat uit 3 sectiën, elke sectie uit:
Luitenants	3				

Samenstelling.	Troepen		Paarden.	Voertuigen.	Toelichtingen.	
	Officieren.	Onderofficieren en manschappen.				
Oberfeldwebel		1			3 groepen ge- weerschutters } 2 lichte mi- } elk sterk 1 traileurgroe- } onderoff. 8 sol- pen } daten. bij de 1e sectie is een groep geweschut- ters vervangen door een groep voor den verbindingdienst, sterk 2 onderofficie- ren en 8 soldaten. Per man (officieren, en kader inbegrepen) 150 patronen 1 pionierwerktuig 2 zandzakken. 3) Bovendien in re- serve: 2 mitrailleurs, 1 geleider, 1 paarden- houder.	
Feldwebel		3				
Onderofficieren		22				
Soldaten		135				
Kleine gevechts- trein van de compie	} caissons lichte tele- foonwagen keukenwagen.		6	3		
Behooren bij groote gevechts- trein		} proviandwagen goederenwa- gen		4		2
rijwielen			2	1		
III. de mitrailleur com- pagnie.			2	1		
bestaande uit:						
de staf der mitrailleur-compie						
3 mitrailleursectiën.						
1 bereden sectie de trein						
3)						
a. de staf der mitrailleur compagnie.						
Kapitein, compagniescommandant		1		1		
Opperwachtmeester			1	1		
Ordonnans			1	1		
Onderofficieren, reserve mitrail- leur-commandanten			5			
Geweermaker			1			
Verbindings- } dienst } Onderofficieren			2			
Wielrijders } Soldaten			8			
Soldaat			2	2		
Hoefsmid			1			
b. de mitrailleur sectie 4)					4) De mitrail- leur-sectie telt 3 zware mitrailleurs (Maxim). Per mitrailleur bij	
Luitenant, sectiecommandant 5)		1		1		
Oppasser			1			
Onderofficier, mitrailleurcommandant.			1			

Samenstelling.	Troepen		Paarden.	Voertuigen.	Toelichtingen.
	Officieren.	Onderofficieren en manschappen.			
Bedieningsmanschappen		12			het wapen en in de voertuigen totaal 9300 patronen.
Mitrailleurwagentjes			3		
Caissons			4	2	Per divisie zijn twee mitrailleursectiën voor autotractie ingericht.
c. de bereden sectie 6)					
Luitenant, sectie-commandant	1		1		5) Een der sectie-commandanten is wachtmeester.
Onderofficieren, mitrailleurcomm ⁿ		3	3		
Bedieningsmanschappen		13			6) De bereden sectie telt 3 zware mitrailleurs (Maxim); al het personeel is opgezeten of opgestegen.
Caissons		7	12	3	
Paardenhouder		1			
d. de trein					
Onderofficier		1	1		
lichte telefoonwagens			4	2	
keukenwagens			2	1	
proviand- en fouragewagen			2	1	
goederenwagen			4	2	

6. Sterkte Officieren. Volgens het Vredesverdrag mag het aantal combattante officieren hoogstens 4000 bedragen. Deze zijn over de verschillende rangen als verdeeld als volgt:

5 generaals	} ± 1 %
14 luitenant-generaals	
34 generaal-majors	
125 kolonels	3 %
215 luitenants-kolonels	5 %
431 majors	11 %
1149 kapiteins	29 %
2027 luitenants	51 %

Bovendien onder de non-combattanten: 300 officieren van gezondheid en 200 paardenartsen.

AMERIKA. VII.

1. Legersterkte. The Regular Army zal worden teruggebracht op een sterkte van 150.000.

Op een totale legersterkte in Januari jl. van 234.498 bedroeg het aantal officieren 13.662, waarvan 11.106 behoorden tot de beroeps-officieren van The Regular Army, als volgt over de verschillende rangen verdeeld:

1 generaal	}	0.6 %
24 generaal-majoor		
43 brigade-generaals		
596 kolonels		5.4 %
669 luitenants-kolonels		6 %
2229 majoor		20 %
2020 kapiteins		18 %
3918 1e luitenants	}	50 %
1606 2e luitenants		

De sterkte van The Regular Army (officieren niet inbegrepen) was als volt verdeeld:

Infanterie	33.4 %
Veld-artillerie	11 %
Kust-artillerie	10.8 %
Cavalerie	9.1 %
Genie	2.8 %
Luchtvaart	4.5 %
Seindienst	2.4 %
Tank-dienst	1.2 %
Dienst van administratie en verpleging	9.4 %

2. Muil dieren.

Uitgebreide proeven worden genomen om vast te stellen, of in de toekomst de artillerie voor motortractie moet worden ingericht, dan wel met muilezels dient te worden bespannen.

Volgens den Chef van de Veld-artillerie, Generaal-Majoor W. J. Snow, heeft het paard als trekkraft afgedaan. Het tijdverlies, dat in den oorlog het gevolg was van ziekte of verwonding der bespanningen, bedroeg voor muildieren slechts $\frac{1}{10}$ van dat voor paarden.

Boekaankondiging.

Wetenschappelijke Grondslagen van het Gymnastiek-onderwijs, door Dr. W. P. HUBERT VAN BLYENBURGH, Kapitein der Artillerie, Directeur der Militaire Gymnastiekschool. *Rotterdam*, W. L. & J. BRUSSE'S UITGEVERSMAATSCHAPPIJ.

Een nieuw, zeer verdienstelijk werk, dat zijn uitwerking op de ontwikkeling van ons Gymnastiek-onderwijs zeker niet zal missen, heeft door de hand van Dr. W. P. Hubert van Blyenburgh, Kapitein der Artillerie, Directeur der Militaire Gymnastiekschool, het levenslicht aanschouwd.

Nu van vele zijden, meer en meer daadwerkelijke belangstelling wordt getoond in de lichamelijke opvoeding van ons Volk, verricht schrijver een zeer goed werk, wetenschappelijke gronden, waarop die opvoeding noodzakelijkerwijze moet berusten, naar voren te brengen en tevens een warm pleidooi te houden voor de gelijkstelling van het vak „lichaamsoefeningen” met alle andere vakken van onderwijs.

In de inleiding van zijn werk geeft schrijver een overzicht van de bedoeling der lichaamsoefeningen — en van de indeeling dier oefeningen in verband met het doel dat er mede wordt beoogd — en zet tevens uiteen wat men volgens zijne meening moet verstaan onder „Gymnastiek-onderwijs”. Tot de gymnastiek rekent de heer Van Blyenburgh uitsluitend die oefeningen, welke als eenig doel hebben de doelmatige ontwikkeling van het menschelijk lichaam, niet alleen als organisme, doch ook als werktuig in den dienst van het dagelijksch leven, en maakt daartoe gebruik van hygiënische oefeningen, die het lichaam stelselmatig opbouwen, en practische oefeningen, waarbij het lichaam wordt gebruikt om het practische doel te bereiken. De hygiënische oefeningen moeten geheel berusten op physiologische grondslagen; het gymnastiek-onderwijs kan alleen dan vruchtdragend zijn, wanneer het berust op kennis der physiologie.

In verschillende hoofdstukken bewerkt de schrijver vervolgens op zeer overzichtelijke wijze: de physiologische grondslagen, de psychologische beginselen, de beginselen voor de leerstof en de algemeene beginselen voor het onderwijs.

De heer Van Blyenburgh behandelt in zijn werk niet de grondslagen van het Zweedsche gymnastiekstelsel, maar voert de aanvankelijk opgestelde wetenschappelijke grondslagen waarop de gymnastiek moet berusten door, en komt dan tot de gevolgtrekking dat het Zweedsche stelsel, wat zijn algemeenen opzet betreft, behoudens enkele uitzonderingen, aan de eischen, afgeleid uit die grondslagen, voldoet.

Zonder twijfel zal dit belangrijke werk, bij zeer velen de waardeering vinden, waarop het recht heeft.

Het Verslag der Legercommissie over Geschut, Mitrailleurs, Geweren, Munitie en Vliegtuigen, door N. BOSBOOM, Luitenant-Generaal b. d., Oud-Minister van Oorlog. 's *Gravenhage*, 1921. DE GEBROEDERS VAN CLEEF.

De brochure is een verweerschrift van onzen Minister van Oorlog gedurende de eerste mobilisatiejaren tegen de aantijgingen, door de Legercommissie in haar desbetreffend verslag tot uiting gebracht, als zou van de zijde der Regeering niet alles in het werk zijn gesteld om den achterstand in onze bewapening en uitrusting met andere technische hulpmiddelen, welke bij het uitbreken van den oorlog bestond, zoo spoedig mogelijk in te halen en het steeds meer noodige, tengevolge van de uitbreiding van ons leger en in verband met de langzamerhand tot ons komende oorlogservaring, in den kortst mogelijken tijd aan te maken of aan te schaffen.

Naar onze meening moet deze verdediging van de handelwijze van de Regeering, in het bijzonder van het Departement van Oorlog, als geslaagd worden beschouwd.

De brochure geeft tevens een helder overzicht van de steeds grooter wordende moeilijkheden, om verschillende noodzakelijke wapenen en munitien te verkrijgen, terwijl men aanvankelijk — nog geheel in het onzekere zijnde omtrent den mogelijken duur van den oorlog — met de moeilijkheid had te kampen, om te beslissen, of het al of niet gerechtvaardigd was, om het meest noodige aan te schaffen of te laten aanmaken, gezien de hooge, daarmede gepaard gaande kosten en de onzekerheid, of een en ander wel vóór het einde van den oorlog zou kunnen zijn aangeschaft of aangemaakt.

Aan het slot bevat deze zeer lezenswaardige brochure een uittreksel van de onderhandelingen, welke tusschen het Departement van Oorlog en „Werkspoor” zijn gevoerd betreffende den aanmaak van geschut.

C.

De opheffing van de Departementen van Marine en Oorlog en de instelling van een Departement van Defensie. Een historisch overzicht van het vraagstuk en eene ernstige waarschuwing aan de Regeering, de Staten-Generaal en het Nederlandsche Volk. *Helder*, 1921. DE ALGEMEENE VEREENIGING VAN MARINE-OFFICIEREN EN DE MARINE-VEREENIGING.

Een kort historisch overzicht herinnert er nog eens aan, hoe in de eerste helft der vorige eeuw het departement van Marine afwisselend was gevoegd bij dat van Oorlog dan wel bij dat van Koloniën.

Telkens bleek na korten tijd welke groote bezwaren hieraan waren

verbonden en trad de noodzakelijkheid van een afzonderlijk departement van Marine aan het licht.

Sedert 23 October 1841, op welken datum de departementen van Marine en Koloniën werden gesplitst, beschikken wij onafgebroken over een afzonderlijk departement van Marine.

De brochure toont glashelder aan, dat er overwegende bezwaren zijn verbonden aan een samensmelting van de departementen van Marine en Oorlog tot een departement van Defensie. Te meer kon het tijdstip voor het invoeren van dit nieuwe departement niet ongunstiger worden gekozen, nu we aan den vooravond staan van een geheele reorganisatie van ons leger, terwijl de vloot eigenlijk geheel nieuw moet worden opgebouwd.

De Regeering kon dan ook geen juiste en krachtige argumenten naar voren brengen, waardoor hare plannen worden gerechtvaardigd.

We juichen het zeer toe, dat deze brochure is uitgegeven en wenschen haar in veler handen en wel in het bijzonder in die van de leden der volksvertegenwoordiging. Wanneer deze afgevaardigden — zij het ook in strijd met hunne gewoonte — niet uitsluitend hunne politieke en partijbelangen, doch vóór alles het landsbelang willen dienen, dan twifelen wij er niet aan, of de regeeringsplannen zullen niet worden verwezenlijkt. De brochure toch moet een ieder overtuigen, dat de instelling van een departement van Defensie in strijd is met 's lands belang, omdat noch de Marine, noch de Landmacht daarbij wel zullen varen.

C.

Die Schlachten im Sommer 1918 an der Westfront, vom General der Infanterie a. D. H. v. ZWEHL.
Berlin, 1921. E. S. MITTLER & SOHN. (Preis M. 6,50.)

Het boekje geeft eerst een overzicht van den Duitschen aanval van 15 tot 18 Juli 1918 tusschen Dormans en Reims en tusschen Reims en Tahure. Toen kwam op 18 Juli de Fransche tegenaanval op het front Soissons—Château Thierry, welke de ontruiming van het uitspringende stellinggedeelte tusschen Soissons en Reims, Aisne en Marne door de Duitschers ten gevolge had.

Vervolgens worden de Fransche aanvallen in het front Arras—Soissons en de terugtocht der Duitschers tot in de lijn Arleux—St. Quentin—La Fère—Aisne in de maand Augustus en begin September behandeld.

Het succes der geallieerde legers wordt voor een groot gedeelte toegeschreven aan de verrassende en krachtige tankaanvallen.

S. verzwijgt niet, dat hij niet in alle opzichten de handelingen der Duitse legerleiding kan goedkeuren, terwijl te weinig werk was gemaakt van een krachtige versterking van achterwaartsche liniën; o. m. was de Siegfriedstelling ten eenenmale onvoldoende tot een krachtige verdediging voorbereid.

Ten slotte wordt in een beoordeeling van Maarschalk Foch als veldheer in het jaar 1918 er op gewezen, dat zijn daden tijdens het offensief der geallieerden er geenszins op wijzen, dat hij een veldheergenie is, doch dat alle door hem getroffen maatregelen voor de hand lagen en ook door een middelmatigen bevelhebber aldus zouden zijn genomen.

C.

Gliederung und Entwicklung der Batterien der österreichisch-ungarischen Feld- und Gebirgsartillerie im Weltkriege 1914—1918 von Oberstleutnant GEORG SOBICKA, des Kriegsarchivs. *Wien und Leipzig*, 1920. VERLAG KARL HARBAUER.

Hoofstuk I geeft een overzicht van de organisatie en indeeling der veld- en bergartillerie vóór den oorlog en onmiddellijk na de mobilisatie. In hoofdstuk II worden de veranderingen en de uitbreiding tijdens den oorlog behandeld. Hoofdstuk III beschrijft den toestand in den herfst 1918.

Uit een overzicht blijkt, dat het aantal veld- en bergbatterijen bij den aanvang van den oorlog 471 bedroeg en bij het einde van den krijg was uitgebreid tot 1534.

Het boek bestaat meerendeels uit tabellen, de indeeling en uitbreiding der artillerie aangevende.

C.

Ter aankondiging ontvangen.

Het Verslag der Legercommissie over Geschut, Mitrailleurs, Geweren, Munitie en Vliegtuigen, door N. BOSBOOM, Luitenant-Generaal b. d., Oud-Minister van Oorlog. 's Gravenhage, 1921. DE GEBROEDERS VAN CLEEF.

Wetenschappelijke Grondslagen van het Gymnastiekonderwijs, door Dr. W. P. HUBERT VAN BLYENBURGH, Kapitein der Artillerie, Directeur der Militaire Gymnastiekschool. Rotterdam, W. L. & J. BRUSSE'S UITGEVERSMAATSCHAPPIJ.

Sturmtruppen und Flammenwerfer von Hauptman THEUNE. Berlin, S.W. II, LANDES VERLAG. (Prijs 16 Mark, gebonden.)

De opheffing van de Departementen van Marine en Oorlog en de instelling van een Departement van Defensie. Een historisch overzicht van het vraagstuk en eene ernstige waarschuwing aan de Regeering, de Staten-Generaal en het Nederlandsche Volk. Helder, 1921. DE ALGEMEENE VEREENIGING VAN MARINE-OFFICIEREN EN DE MARINE-VEREENIGING.

Hindenburg, par le Général BUAT. Avec 1 portrait et 3 cartes. Paris, 1921. LIBRAIRIE CHAPELOT.

Landstormboekje ten dienste van hen, die eene verkorting van dienstdienst met vier maanden wenschen te verwerven. Militaire Vooroefeningen (voor Infanterie en Wielrijders). Samengesteld onder leiding van den Kapitein der Infanterie W. J. M. LINDEN, toegevoegd aan den Inspecteur van den Vrijwilligen Landstorm. 's Gravenhage, 1921. DRUKKERIJ KORTHUIS. (Prijs f 1.—)

Revue Mensuelle des plus recentes publications présentée par la Librairie Européenne. P. PISTRE. Paris. 38 Boulevard Saint Germain. (Abonnement un an: 18 frs.)